

Johann Gröning

**Navigatio Libera Seu De Iure Quod Pacatis Ad Belligerantium Commercia
Competit Dissertatio : Qua Ius Commerciorum Arctois Regnis Cum Gallis ut
Amica Gente liberum, flagrante inter hos, Anglos & Batavos bello, ex Iure
Gentium asseritur, ac defenditur**

Lipsiae: Rostochii: Richelius, 1693

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn730650898>

Druck Freier Zugang

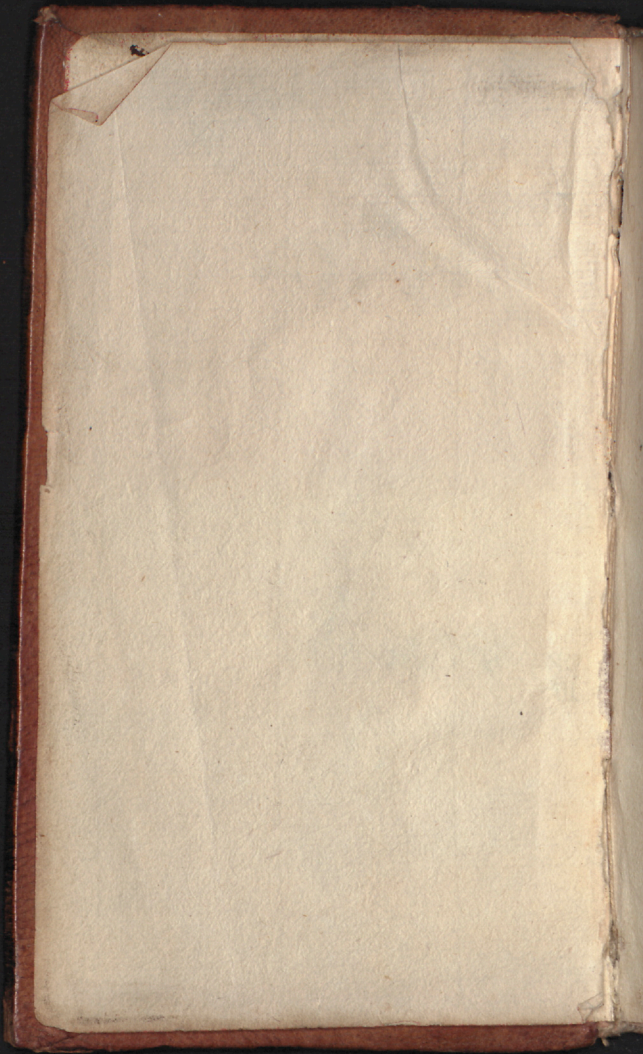
~~No. XVIII.~~
~~24.~~

9.

41.^a 17.

Fi-3238.

Ji

NAVIGATIO LIBERA

SELI

DE JURE QVOD PACATIS AD
BELLIGERANTIUM COMMERCIA
COMPETIT DISSERTATIO

QVA

IUS COMMERCIORUM ARCTOIS RE-
GATIS CUM Gallis ut Amica Gente liberum, fla-
grante inter hos, Anglos & Batavos bello, ex
Jure Gentium asseritur, ac de-
fenditur.

AUTHORE.

J. G.

LIPSIÆ ET ROSTOCHII.

Ex Officina JACOBI RICHELII.

ANNO clō lē XCIII. !

1693

S. R. M. SVECIAE
SUMMI IN GERMANIA TRIBUNALIS
PRÆSIDI

Illustrissimo & Excellentissimo
DOMINO

DN. JOHANNI
ROSENHANE,

Libero Baroni de Skala-
borg/ Domino in Torg/ Tistadt
& Saby/ &c.

Domino suo quovis venerationis
cultû prosequendo

*Hanc Commentationem, unâ cum
ulteriori studiorum suorum
recommendatione,*

submisit

O. C. D.

Autor.

PRÆFATIO.

Ria præprimis sunt, quæ in quavis optima, ac bene constituta Republica quam maxime necessaria, indeque amicabili conjugio combinanda, Literarum nempe, arma & nummi: quod ita expressit Eminentiss. Cardinalis Morosini, *Consiglio, militie, e denari sono i tre elementi del mondo Politico.* Literarum autem uti sunt magna præsidia in omnibus causis, ita certe in magnis & arduis Principum negotiis explicandis, in Juribus Principum defendendis, in rebus illis prudenter moderandis, quæ bellum, pacem, inducias, fœdera; connubia, proferendæ ditionis modum, amorem & studium populi, factiones & summam regni molem concernunt, inde Viris doctis Principem nullo modo carere poste tralatitium cum hi certe sint, frustra ringentibus literarum osoribus, regnorum dextra, columna Imperiorum, araque salutis publicæ. Armorum quoque in omni Republica magnus est usus, cum ubi ratio amplius locum invenire nequit, ibi vis adhibenda, & armis experiendum; Cautus tamen sit Princeps, ne umbram pro Junone amplectetur, atque non tam ad qualitatem quam quantitatem militum respiciat, plus enim præstant pauci Nobiles ac generosa pectora, quam multi Plebeji, ac ex rusticorum casa indistincte collecti, illis enim ad bene segerendos gloria calcar addit, hi pro vili nummo duntaxat certamen ineunt manusve conferunt. Optime inde Hispanus in libro *Platicas Politicas*, quanquam paululum modo Thraasonum Hispanis multum usi-

tato loquatur: *Mies panto di resto*, inquit, *que los Labradores del Elector Palatin quieran mezclar usus torpes y flacos manos con nuestros colericos, Herculeos y marciales brazos, Vale me Dios, que los Vellacos se quieran mezclar con hidalgos y cavalleros descendidos de la casa real. Quela sombra sola de nuestros bigotes y relampago de nuestras armas les espantera.* Licet ergo armorum in societate Civili usus sit non contemnendas, tantus tamen non est, ut sine literis Rempublicam armis solummodo suffultam diu subsistere posse credas sed palma omnino literis præ atmis debetur, constat enim posse ex forensi toga haud ægre fieri sagam militarem, illis autem præcipuum est, ne quid detrimenti capiat Respublica (*V. Gramond lib. 3. Hist. Gall. p. 183. Edit. Tolos.*) notanter Cicero *1. off.* ait, Solonem plus suo consilio, quo Areopagitas constituit, adjuvisse Rempublicam, quam Themistoclem, insigni illa ad Salaminam victoria: Et quantum detrimenti Reipublicæ ex neglectu literarum subnascatur, testantur tot infelicia regnorum exempla, quibus literarum monumenta & temporum Annales abundant. Tertium quod non solum Principi, sed in omni vita ac statu necessarium, est pecunia, nervus rerum gerendarum inde dicta: *Dineros haz en todo, y hombres sin dineros son como cavallo sin cevada*, inquit Hispanus: Reditus autem cujusvis Principis eo opimiores erunt, si in eorum regnis quam maxime floreat Mercatura hæc enim subditos efficit divites, qui Principi instar vivi ærarii esse possunt, cum e contra in regnis, ubi non est magnus commerciorum usus, exhausta inveniantur æraria
Princi-

Principum, vacua serinia subditorum, in omnium oculis detur vacuum, quod tamen alios rerum natura non admittit: Cum ergo nulla bene constituta Respublica dari possit, aut subsistere, absque literis & studio armorum, neutrum autem esse possit absque stipendiis, neque stipendia sine tributis, neque tributa absque commerciis, inde ut hæc, tanquam humidum radicale corporis civilis, facta testata in suis regnis conservarent, summis viribus præcipue annisi Principes, quapropter paci studuerunt. & bello inter vicinos flagrante, medius se gerere & extra belli consortium esse consultum duxerunt, hoc enim modo omne periculum declinarunt, sumtibus parcerunt, viresque servarunt integras: quod & maximopere Guicciardini suadet, negli consigli & avvertimenti, Consigli. 68. ubi, *Lando*, inquit, *nelle goerre d' altri che stia neutrale perche fugge il pericolo e la spesa e le stracchezza, e li disordini d' altri gli possono apparecchiare qualche buona occasione.* Hæ similesue rationes moverunt quaque Serenissimos Sveciæ atque Daniæ Reges, quod recrudescente ante aliquot annos inter Anglos Belgas, & Gallos bello, medios se gerere atque extra belli consortium permanere constituerint, scilicet tum ut belli periculis atque incommodis se eximerent, tum ut subditis suis negotia atque commercia cum uno atque altero belligerantium salva servarent, quæ alias sine dubio si uni parti se addixissent, ab altero belligerantium impedita fuissent; Neque hinc incommoda illa, quæ quandoque Pacatos ut umbra corpus, ut symptomata morbum sequi ac concomitari solent, metuenda videbantur,

lis scilicet circa merces Jure Gentium ad unum
vel alterum Belligerantium apportandas ; cum
his jam satis præventum tractatu navigationum
& commerciorum inter Coronam Sveciæ & Or-
dines Fœderatos Belgii anno 1679. inito, quo cau-
tum si eveniret, Ordines Fœderatos in bellum
detrudi, Svecis integrum foret, merces quoscun-
que exceptis bellicis ac *artic. 15.* dicti fœderis
comprehensis, ad inimicos ac hostes Batavorum
deferre, & vice versa ; Simulque *art. 37.* com-
muni consensu statutum, ut hoc fœdus commer-
ciorum duraret annis viginti quatuor : Exstat
etiam similis commerciorum tractatus i ter Da-
nos, Anglos & Batavos initus : Cumque, ut dixi,
ante aliquot annos Angli & Batavi, cum reliquis
confœderatis Gallum junctis viribus fatigare cœ-
perint, Svecis & Danis cum Rhœtis & quibusdam
Italiæ Principibus neutros sequentibus partes,
casus exstitit, quo hæc mutuo consensu inita pacta
locum habere debuissent ; Sed quam enormiter
iis ab Anglis & Batavis contraventum, hinc multis
commemorari non vocat, cum nec lippis & torfo-
ribus id ignotum, & à Svecis & Danis cum maxi-
mo eorum damno expertum ; Illorum causam
hic agere atque suscipere incitat, ac instimulat me
præcipue amor in patriam, cuj teste *Euripide
apud Stobœum p. 495.* converit omni ratione &
arte emolumentum & salutem moliri : & quidni ?
non nobis enim, sed Patriæ nati sumus.

*Nescio quâ natale solum dulcedine cunctos
Ducit, Et immemores non sinis esse sui.*
Veniam inde eapropter mihi facile polliceor ;
quod si enim nec Grotio vitio verti potuit, quod
patro-

patrocinium suorum Batavorum, cum liberum illis commercium cum Indis ab Hispanis impugnabatur, tum temporis in se suscepit, ac eorum causam tr. de Mari Libero egerit, ita nec minus mihi, cum sicuti boni Judicis est ampliare Curiam, ita & boni subditi erit, jura sui Principis defendere; Utrique ergo idem in Patriam amor atque Zelus esse videtur: Jus Batavorum a Grotio defensum, res magni momenti erat; neque nos quidpiam leve aut vulgare tradimus, cum non agitur hic de tritico, vino vel oleo legato, sed de controversia inter Principes, Populosque superiorem non recognoscentes, de qua salus publica ac subditorum ex parte dependet: Quo ad modum scribendi laus Grotio mansit, quod modestiam in suos defendendo usus, hanc normam, hunc scopum etiam mihi proposui, ab omni injuria me temperavi, nullam Gentem in calumniam rapui, nullius famam laesi, cum enim nihil per odium scribo, rem debitam cuivis rependo, inde quicquid in hoc argumento a me dictum, vel scriptum fuerit, nihil continebit diversi ab iis quae vel Sereniss. Regum Sveciae & Daniae Aulegati in Britannia ac Belgio nuper defenderint, vel quod alienum a recta ratione, vel quod Juri Gentium contrarium, aut quod Juri cordibus nostris inscripto, ac nobiscum nato adversum, ad hos enim limpidissimos fontes, sepositis Juris Quiritium apicibus, tanquam ad sacram anchoram recurrimus, confugimus, provocamus. Ast ne comparatione vilescat Vir Magnus, ire in vestigia ejus quavquam e longinquo, pro magifico habeo. Ceterum sicuti res, scita, placita ac sententiae

Ægyptiacæ ex **Ægyptiorum**, **Phoeniciæ** e **Phoeni-**
onum, **Græcæ** e **Græcorum** scriptis, quod olim
monuit Eusebius, ediscendæ sint, eodem plane
jure statuo, cum hîc de diversorum Gentium ne-
gotio tractetur, earum res ex variis cujusvis Gen-
tis scriptis repetendas, delineandas, inde una lin-
gva totam rem defungi haud licuit, sed varias hic
in subsidium vocare necesse fuit. Unum adhuc
monendum, ut acerbam ac virulentam Zoili lin-
guam evitem, fore nonnullos, qui laborem hunc
inutilem judicent, cum hujusmodi controversias
componere privatorum arbitrium transcendat,
nam, uti jam olim Henricus IV. Rex Galliæ dixit,
les differents de Roy ne se voident pas par canon
de la philosophie, mais par canon de la gverer:
i. e. Regum controversiæ non per canones Philo-
sophorum, sed tormenta bellica finiuntur: Sed
hos suo genio abundare sinimus quanquam enim
quandoque citius lis pendens inter summas pote-
states dirimetur armis quam chartarum foliis, at-
tamen cum non pauci sint, qui in facta Svecorum
ac Danorum, quod Gallos commeatu sub levent,
invehuntur, ac ea ut quidpiam iniqui traducunt,
ac lacerant, vel ex ignorantia, vel quod studio
partium trahantur, inde non præstat silere, ubi lo-
quendum, sed boni civis officium exoptulat, ho-
norem ac jura sui Principis contra iniquorum cen-
suram defendere; charitatis quoque erit ut igno-
rantia tenebris involutis lucem veritatis videre li-
ceat; & sic uni atq; alteri hoc opere consultum vi-
detur; nemini autem hic labor ingratus esse potest,
cum hætenus quod sciam de illustri hac materiâ
altum tanquam ex Lege Diffamari fuit silen-
tium. Vale. ELEN-

ELENCHUS CAPITUM.

CAP. I.

*Jure Gentium Mercaturam introdu-
ctam, eamve esse inter quosvis liberam.*

CAP. II.

*Licere Jure Gentium neutri parti addi-
cto cum Belligerantibus commercia exer-
cere.*

CAP. III.

*Anglos & Batavos non posse prohibere
Svec. ac Dan. cum Gallis commercia ex ti-
tulo Domini Maritimi.*

CAP. IV.

*Anglos & Batavos non posse prohibere
Svec. ac Dan. commercia ex capite injusti
belli à Gallis illati.*

CAP. V.

*Anglos & Batavos non posse inhibere Sve-
cor. ac Dan. cum Gallis negotia ex capite
fœderis cum illis imiti.*

CAP. VI.

*Anglos & Batavos non posse inhibere Svec.
ac Dan. cum Gallis commercia ex Jure Gen-
tium.*

CAP. VII.

Anglos & Batavos non posse sufflaminare

A 5

Svec.

*Svec. ac Dan. commercia ex capite innoxie
utilitatis aut ex pretextu lationis.*

CAP. VIII.

*Nulla aequitate ac ratione niti Anglos &
Batavos prohibendo, Svec. ac Dan. merces
ad Gallos deferre.*

CAP. IX.

*Anglos & Batavos vi pacti conventi esse
obstrictos ad permittenda Svec. ac Dan. cum
Gallis commercia.*

CAP. X.

*Integrum non esse Anglis & Batavis mer-
ces Svec. & Dan. per vim intercipere, prater
casum si locus ab eis obsidione cinctus.*

CAP. XI.

*Licere Serenissimis Regibus Suecia & Da-
nia propter damnum subditis à piratis illa-
tum, repressaliis uti, & negatum Jus commer-
cii armis asserere.*

TRACTATUS DE NAVIGATIONE LIBERA.

CAP.

*Jure Gentium Mercaturam intro-
ductam eamve esse inter quosvis
liberam.*

Non potest non notum esse omni-
bus, quomodo, suborto ante ali-
quot annos bello inter Anglos, Ba-
tavos, reliquosque Confœderatos ab una
parte & Gallos ab alterâ, Angli & Batavi
Svecorum ac Danorum cum Gallis com-
mercia spreto Jure Gentium, posthabitis pa-
ctis, vi, clam, precario impeditem ire ac suf-
flaminare conati: Et quidem initio hujus
belli magis clandestino modo, prædones
scilicet, quia navigationem aperte interdi-
cere primam non audebant, subornando, ut
naves ad portus Gallicos tendentes interce-
perent: Precario quoque id obtinere ten-
tarunt, & per Alegatos causati ut Pacati a
commercio cum Gallis abstinerent, sed fru-
stra: cum quid Jure Gentium circa commer-
cia cum belligerantibus Pacatis liceret, quid-

ve fides stipulata, & pacta cum illis inita in se continerent, illis demonstrabatur: Ante annum circiter vero ipsis in tantum spiritus accedebant, ut vim adhibere judicarent, victoria nempe navali in Gallos obtenta inflati, atque aliquantulum audaciores facti Angli & Batavi, majora animo conceperunt, & de novo novum opus Svecis & Danis nunciarunt, ut sc. a commercio cum Gallis abstinerent, neque merces, quæ in bello usum præstare possunt, ad hos deferrent, quod si neglexerint, merces eorum detinerentur & in commissum caderent: quo nomine jam multæ naves Svec. & Dan. ab illis interceptæ, abreptæ, excussæ, spoliatæ, & si quædam adhuc relaxatæ, id sero atque tarde admodum, ut saltem mora & temporis dispendium illis navigationem redderet minus lucrosam: Novo sane atque inaudito procedendi genere, cum ab executione nunquam debeat fieri initium, atque sic si Angli ac Batavi injuriam sibi factam credidissent, quærelam ad Seren. Sveciæ & Daniæ Reges deferre, ac viam pactis publicis designatam inire debuissent, cum nunc istis insuper habitis ac inverso plane ordine omnia pro imperio

perio agant, quicquid solidarum a Svecis & Danis rationum adferatur, flocci pendant, imperent, exsequantur, auferant, velut seruitio suo addictis. Nostrum inde institutum in præsens erit, Svecis ac Danis Jus commerciorum & libertatem navigandi in Galliam ex ipsis JurisGentiũ fontibus scripto asserere, ac breviter demonstrare, citra omne jus ac fas libertatem illã deferendi merces ad Gallos, quæ in & extra bellũ usum præstare possunt, ab Anglis & Batavis impediri: Res altius repetenda, & ex ipsis prudentiæ civilis penetralibus eruenda: Ex cujus regulis abunde constat, quod Reipublicæ moderatorẽ summa ope niti deceat, ut non solum Rempublicam honestam virtute, & amplam gloriã, sed & firmam opibus, magnam potentia, locupletem copiis efficiat, inde ipsi Mercaturæ terrestris æque ac maritimæ rationem potissimum, habendam esse, tanquam opum parariæ unicè certissimæque; quamvis enim ea rerum omnium affluentia terram pariter ac Oceanum, atque ipsum etiam ærem Creatoris benignitas abunde instruxerit, quæ universo mortalium generi in usum & fruitiõem longe sufficientissi-

na sit, tamen singulae Civitates citra opera
commercii frui illis omnigenis & uberrimis
naturae proventibus nequeunt, cum non
cunctis fructibus una affluat regio, sed in a-
liis terrae partibus alia produci consueverint,
India enim mittit aromata, Europa sege-
tem, Vina Italia, Hispania, Gallia, Anglia
lanam & pannos, Batavia suggerit opificia,
Svecia & Norwegia, cuprum, stagnum,
lignum.

*Nec tellus eadem parit omnia, vitibus
illa*

*Conuenit, hac oleis, hinc bene farra
virent.*

Videtur autem natura bono consilio non
omni terrae voluisse dare omnia ut scilicet
tanto arctius jungerentur Gentes, mutuis-
que subsidiis se invicem iuarent: Hinc na-
vigatio inventa, ut sc. per hujus adminicula
aliena ad nos afferantur, contra superflua
efferantur, hunc modum ipsa ratione natu-
rali & jure Gentium dictitante. *Vid. l. 5. ff.
de J. & J. hinc ratione etiam Iustus Ulpia-
nus in l. 1. ff. de exerc. act. navigandi usum
necessitatem vocat. conf. Borcholt Vol. Cons.
6. Thessaur. Decis. Pedemont. 264. Berne-
ger.*

ger. *quæst. in Tac. qv. 17.* Et quantum com-
mercia unicuique statui profint, latis testa-
tur Belgium. *vid Thuan. Hist. lib. 100. Re-
latione delle Provincie Unite di Fiandra del
Card. Bentivoglio l. 1. c. 7. & 8. Remar-
ques sur l'Etat des Provinces Unies des Pa-
is-bas par Ms. Temple. chop. 6. Gallia. Vid.
L'histoire du Roy Henry le Grand par Ms. de
Perefixe f. 338. seq. Anglia. V. the present
State of London by Th. de Laune. Civita-
tes Hanseaticæ. Thuan. Hist. lib. 51. Bertius.
lib. 3. Ker. Germ. Respublica Venetorum
Paul. Jovius lib. 1. Hist. p. 8. Aliaque regna
& Civitates. Ex hoc fonte jam fluit libertas
commerciorum, nam cum hæc summe ne-
cessaria sint ad conservandam societatem
humanam, imo per hæc quasi in unam so-
cietatem redigatur totum genus humanum
in tot Gentes dispersum, hinc ea impediri ci-
tra injuriam a nemine posse credidere Gen-
tes Inde apposite *Mev. ad J. Lub. l. 3. t. 5.
art. 12. n. 4.* post religionem nihil magis a-
mare libertatem quam commercia. Et hoc
jus ad omnes Gentes æqualiter pertinet, ita
ut citra injuriam una Gens a commerciis no-
stris excludi non possit, si ea omnibus exte-
ris*

ris concedantur. v. *Grot. de J. B. & P. l. 2. c. 2. §. 22. Alber. Gentil. l. 1. c. 19. Bodin. l. 1. c. 7. & l. 2. c. 1. & 2. Zouch. de J. & Jud. int. Gent. p. 1. S. 2. §. 4.* Sc. si id fiat ex speciali aliquo odio, inde justa bella ob fori usum & portum prohibitum & commercia negata coeperunt, quorum exempla vid. apud *Grot. Mar. Lib. cap. 1. Selden. Mar. Claus. l. 1. c. 2. & c. 20. Vasqu. Controv. Illustr. l. 2. c. 89. §. 30.* Cessente autem illo speciali odio liberum manebit Principis circa admittenda commercia iudicium, qui si justam habeat prohibendi causam, jure suo utitur, ipsique, quasnam merces in suo regno admittere velit, vel non decernere integrum erit: Sicut de Nervii antiqvis *Julius Caesar de Bell. Gall. 2. 15.* testatur: & de Svevis *Jd. de Bell. Gall. 4. 2. Add. Liv. l. 43. c. 5. Cassiod. l. 4. Var. Epist. 34.* Sic in Gallia par l'Ordonance de Contrebande prohibitum Salis commercium. *Cujac. 3. Obs. 31.* & anno superioris seculi 52. Edicto Henrici II. Regis Galliae cautum fuit, ne rudis informisq; materia e Gallia exportetur, cui gemina interjecto decennio apud Anglos & in Belgio anno 63. ab Hispano Rege Philippo promulgata. *Bodin.*

din. lib. 6. de Republ. cap. 11. Lex Siciliae prohibet eqvos militares extra provinciam duci
Luc. Penna in l. un. C. de Cit. & itin. cust. &
de Asturcorum prohibitione in regno Hispaniae meminit Nicol. Boër. Dec. 178.

Porro censuere Gentes nec libertatem
Commerciorum in eo restringi posse, ut ab
iis hostes, cum quibus illis bellum, exclude-
rent, sed commercia cum his admisere, præ-
cipue in iis rebus quæ nullum in bello usum
præbent, sed voluptati tantum inserviunt,
quales sunt vestes pretiosæ, odorama,ta,
instrumenta musica, & omnia ea quæ sunt
in deliciis. *conf. Ziegler de Jur. Majest. lib.*
t. c. 41. n. 25. 26. quod præprimis observa-
tum, si qua belli necessitas cum externo ali-
quo populo ingruat, à quo magna nostra-
rum mercium copia vendi atque absorbi so-
lita: Quandoque etiam aliarum rerum
quam voluptuariarum commercium cum
hostibus permissum; hinc est quod glorio-
sissimæ memoriæ Rex Gustavus Adolphus
tempore belli Germano-Svedici libertatem
commerciorum factam tectam conservare
studens, nundinarumque Francofurtensium,
Mercatorumque ad eos liberum accessum
&

& recessum sub severis poenis publico Edicto confirmavit. *vid. Theatr. Europ. Contin. part. 4. pag. 474. seq.* Et cum anno 1648. Uratislavia urbs per aliquod tempus eminus obsessa fuerat, intercepta subvectione, unde cum aliarum rerum, tum lignorum inopia premebatur, & Mercatores ut commerciis libertas iterum permetteretur apud Wittenbergium instabant, hic in petita eorum consensit. *Pufendorf. rer. Svec. l. 20. §. 53.* Sic exardescente inter Eduardum I. Angliæ & Philippum Pulchrum Franciæ Regem bello, ita iterdum pacto conventum, ut libera nihilominus utrinque forent commercia. *conf. Selden. Mar. Claus. l. 2. c. 22. §. 27. Camden. in Insul. Britann. pag. 855.* Non minus commerciorum libertatem tempore belli adhuc in Persia vigere docet *Adam Olear: l. 5. Itiner. Pers. c. 18.* hilce verbis: *Es haben die Perser und Türcken unter sich ein pact, daß so wol zu krieges als frieds Zeiten die Kauffmannschafften unter ihnen in und aus dem Lande unvershindert getrieben / und die Carawanen sicher gehen sollen / weill einer nation so woll / als der andern daran gelegen.* De
Con-

Consuetudine promiscui commerciorum
cum hostibus in Belgio usus testatus *Chri-*
stin: Vol. 3. Dec. 64. Grönweg. de LL. abrog.
ad tit. quæ res ven. non poss. Zypæus in No-
tit. 7. Belg. de Commerc. Inde impruden-
tia Comitum Licestrii, Belgicæ Fœderatæ
Præfecti memorata *ap. Hug. Grot: lic. 5. An-*
nal. Belg. Offendit statim plurimos Edi-
cto, quo non modo cum subactis Belga-
rum Gentibus & Hispanis negotiationem
rescindebat, quæ nisi ob certas temporum
occasiones hæctenus tolerabatur, sed ne in
Galliam quidem aut maritima Germaniæ
transferri merces volebat, quod obtende-
ret rerum penuria debellari posse hostem,
si nec ex Britannia nec ex Belgica ullis co-
piis juvaretur: incogitato merces esse mul-
tas nec hosti necessarias & Batavis super-
fluentes, --- Ergo cum aliæ Gentes, ad quas
bellum non pertinebat, arceri Oceano &
hostium commerciis non possent, com-
pendio duntaxat a Batavis averso, quo
uno res hæctenus steterat, magna Merca-
torum multitudo patriis urbibus emigra-
bant. --- Vetitam evectionem vicissim eo-
rum quæ peregre solita peti, penuria se-
queba-

“quebatur, Inde ita temperatum Edictum,
“ut in pacatas Gentes cuncta, præter quæ
“bello idonea, ad hostiles Belgas locaque
“his finitima, excepto super hæc frumento,
“coetera exportarentur. *Add. Thuan. Hist.*
lib. 79. p. m. 676. ubi similiter hunc errorem
à Licestrio commissum notat. Eodem
modo Batavi anno 1674. commercia cum
Gallis, quæ anno 71. inhibuerant, *vid. Val-*
ckenier verwirrt Europa pag. 48. ob com-
munem utilitatem de novo permisit.
Müller in Contin. des Verw. Europ. p. 440.
seq. Idem fecit Ludovicus XIII. Rex Galliarum,
il avoit fait defenses tres expressees par ses
lettres de declaration du 23. jour d’Avril de
de l’annee 1625. à tous ses sujets de faire au-
cun traffic en Espagne de bleds, vins, toiles,
cordages & generalement d’y mener, con-
duire, transporter, n’y achepter aucunes
marchandises de queque sorte & qualite
qu’ils fussent, sur les peines portees par les
dites lettres, mais en l’annee suivante 1626.
le Roy fit une Ordonance pour le retablif-
sement du commerce en Espagne. *Voyl’Hi-*
stoire de Louis XIII. Roy de France par D. J.
D. S. f. 584. Add. Gramond. lib. 15. Hist.
Gall.

Gall. Quoad merces bellicas tamen idem jus non est, his enim hostem juvare civi non convenit. Inde notat *Camden. p. 4. Hist. Elisab. p. 599.* quorundam Mercatorum Anglicorum improbitatem, qui hiante avaritia, dum bellum tam aperte inter Anglos & Hispanos gerebatur, hos tormentis majoribus tam æneis quam ferreis occulte instruxerant, quibus illi naves imprimis armarunt: Quod quam primum Regina Elisabetha apprehendit, severo edicto prohibuit, sub pœna illis proposita qui patriæ hostibus opem ferunt; simulque inhibuit, ne qui opera ferraria exercent, tormenta majora, quam quæ Miniones vocantur & non supra XVIII. pondo, deinceps conflarent. Aliud exemplum existat ap. Gramondum, ubi notat avaritiam mercatorum Gallicorum æmulantium annonæ invectionem in ea loca, ubi maxime vœnalem fore augurantur, dum anno 1621. communicavere annonam suam Sectariis urbibus, prætiore participando invexere prohibitam mercem, nempe ad Faxensia municipia, Montalbanum, Castrum Albigensum, Nemausum, passimque ad Cebennos: Et non Mercato-

res

res solum, sed & ipsos Nobiles, quibus lege regni Gallici commercia aliàs interdicta, eam lucri cupiditatem incessisse observat. *Vid. Gramond. lib. 9. Hist. Gall. pag. 438. Edit. Tolof.*

CAP. II.

Licere Jure Gentium neutri parti addicto cum Belligerantibus commercia exercere.

Favor ergo Commerciorum cum tantus deprehendatur, ut ratio militiæ, & status bellantium debeat libertati eorum cedere, sua sponte fluit, majus in hoc negotio jus competere neutri parti addicto, cumq; contra Leges Neutralitatis minime delinquere, merces ad alterum ex belligerantibus deferendo, aut fori copiam præbendo. Sed quantum hîc Jure Gentium liceat neutri parti addicto, paululum videtur dubium, quippe ut plurimum conventionibus omnia inter Gentes defenita deprehenduntur: Conventiones autem istæ pro modo, tempore & utilitate illas ineuntium variabant, interdum enim modestius, interdum violentius Belligerantes bellirigorem, Pacati commerciorum libertatem defendebant, cum

NON-

nonnunquam promiscue Pacato permiffum
ad alterum bellantium deferre merces quas-
cunqve sine diftinctione, nonnunquam vero
libertas limitata ac refticta fuit , ac mer-
cium illarum transportatio prohibita, qua-
rum præcipue in re bellica ufus Ultriufque
generis nobiliora hic annectemus exempla,
cum plurimum lucis rei postmodum expli-
candæ præbeant. PRIORIS exemplum fi-
ftit foedus commerciorum inter Guftavum I.
Sveciæ & Francifcum I. Galliæ Regem anno
1559. initum; cujus *art. VI.* habetur: *Omni-
bus Sveciæ fubditis liberum erit, cum navi-
bus fuis, mercibus & commerciis proficifci ad
Galliæ hoftef & inimicof eorumq; portuf, re-
gionef & terras, ubicunq; eis commodum vi-
deatur, fubfiftere & commercari, abire & re-
dire, quando volent: ita ut ea de caufa non
dicantur violaffe pacem, aut mali quid eis in-
feratur a Francis. Et ut Sveci tempore belli
commercia eo tutius & absque omni mole-
ftia exercere poffint, dabuntur illis literæ tuti
commeatus, quandocunqve defiderabunt.*
vid. Bæcler. Diff. 5. Quies in Turbis. pag.
207. & 8. Idem continet tractatus commerci-
orum inter Regem Lufitanjæ & Batavof ini-
tus

tus, in cuius art. XII. hæc leguntur. Daer
en boven sal het Volck van de vereenichde
Nederlanden vry staen ende gheorloft zyn,
neffens allerhande soorte van Waaren ende
Coopmanschappen oock over te voeren Wa-
penen, Oorlogsgereedschappen ende ammu-
nitie, so uyt de havenen vonde vereenichde
Nederlandtsche Provinttien als van andere
Landen ende Plaetsen, ende dat naer aller-
hande Rycken ende Landen de Werelt, 't sy
do selve in Vyantschap oft Vriendschap syn
met den Konigh end het Ryck van Portugael.
POSTERIORIS generis exemplum est in
foedere commerciorum Hispano-Belgico
ann. 1648. cuius artic. VI. & VII. sic se ha-
bent. *Que debaxo deeste nombre de Con-
trabando seron comprehendidas todas los
armas de fuego, y las aderecas, con Can-
ones, Mosquetes, Morteres, Petardos, Bombas,
Granadas, Salsichas, circulas Empegados,
Afustes, Horquillas, Vandoleras, Polvera,
Cuerdas, Salitre, Valas. Assimismo todas
las demas armas como picas, espadas, morri-
ones, y elmos, corasas, alabandas, javalinos, y
otros semejantes, prohibese tambien debaxo
deeste nombre el transportar gente de guerra,
cavallos*

cavallos, sus jaezes, cazas de pistolas, tacho-
lies, y otros aderecos formados, y compue-
stos al uso de la guerra. Para evitar assimis-
mo toda materia de disputa, y contencion,
se ha assentado, que debaxo de aquel nombre
de mercanderias vedadas y del contrebando,
no esterán compreheuidos los trigos, cente-
nos, y otros granos, y legumbres, sal, vino,
azeite, ni generalmente quanto pertenece al
sustento y nutrimento de la vida. Idem con-
linet Art. II. tractatus commerciorum inter
Ludovicum XIV. Regem Galliaë & Civita-
tes Hanseaticas initi: Lesquelles marchandises
de contrebande sont entreterües être mu-
nitions de guerre, armes a feuscavoir canon,
mousqvets, mortiers, bombes, petards, grena-
des, saucissës, cercles, affuts, fourchettes, ban-
doulieres, poudre, mescke, salpêtre, & toutes
autres sortes d'armes, come picques, epées,
munitions, casques, cuirasses, hallebardes,
javellots & autres armes servans a la guerre,
ensemble des cheveaux, des cordages & des
toyles noyales, qui ne puissent servir qu'a fai-
re voiles, pourront neantmoins porter des
bleds & grains de toutes sortes, legumes &
autres choses servans a la vie, si ce n'est que
B les

des villes & places ou ils les transporteront
fussent attraquées par sa Majesté, Correspon-
det cum his art. XV. & XVI. fœderis com-
merciorum Regem Galliaë inter & Ord.
Fœd. Belg. 10. August. 1678. initi, ubi, *Onder
de Soorten van Koopmanschappen van Con-
trebande verstaat men alleen begrepen te Zijn
alderhande Vuurwerken en andere daar toe
beherende, als Canon, Musquetten, Mortie-
ren, Petarden, Bommen, Granaden, Sausis-
sen, Peck-Kranssen, Affruyten, Forquetten,
Bandeliers, Boskruyt, Lonten, Salpeter, Ko-
gels, Pieken, Degens, Stormboeden, Helmet-
ten, Curassen, Hellebaarden, halve Pieken,
Paarden, Zalen, Holsters, Hengsels tot De-
gens, en andere toerustingen ten gebruyke
van den Oorlog dienende. Onder voorsz. Soor-
ten van Koopmanschappen en sullen niet be-
grepen zijn Tarw, Koorn, en andere Granen,
Erten, Boonen, Olien Wiinen, Zout, noch gene-
ralijk alle 't gene behoort tot vœdsel en onder-
hout van 't leven, maar sullen vry blyven,
gelijk alle andere Koopmanschappen en Wa-
ren in 't voorgande articul niet begrepen, en
sal geoorloft zijn de selve te verværen, selfs
na vyandlyke Plaatsen van de gemelte Hee-*

ren Staten,uytgefondert na Steden en Plaats-
die belegert, geblocquert, of beset sullen zijn.
Et hæc est hodie communis pactorum cir-
ca commercia formula, ut sc. merces quæ
præcise in bello, & quæ in & extra bellum u-
sum præbent, invicem secernantur, ac distin-
guantur, illarum commercium prohibea-
tur, horum toleretur: Observavi tamen,
quandoque tractatibus commerciorum,
quancquam de raro admodum, prohibiti-
onem subvectionis, quo æqviori animo illam
ferant Vicini, ad cersa saltem loca fuisse
restrictam, cujus exemplum illustre nobis
præbet tractatus Marinus ann. 1650. die
17. Decemb. conclusus inter Reg. Hispaniæ
& Fœderat. Belg: quo cavetur *Art. 2. quod*
non poterint subditi Provinciarum Unita-
rum in Belgio turbari aut inquietari in ea-
dem libertate a navibus aut subditis Regis
Hispanici ex occasione cujuscunq; hostilitatis,
quæ incidat, aut in posterum incidere queat
inter Dn. Regem & supradicta Regna, sta-
tus ac Provincias, aut aliquam eorum que
perstant in amicitia aut Neutralitate cum
iisdem Dnis. Ordinibus Generalibus Provin-
ciarum unitarum. Art. 3. Idq; intelligetur
B 2 quoad

quoad Galliam de omni genere mercium & rerum venalium, quæ transportabantur, antequam bellum inter ipsam & Hispaniam exarsisset. Art. 6. In cætera regna status & Provincias, quæ sunt in amicitia aut Neutralitate cum iisdem provinciis unitis, tametsi inveniantur bello implicite cum Domino Rege non poterunt invehi merces vetite aut militares. Eodem modo Ericus Sveciæ Rex Lubecensibus commercia cum Russis turbari quærentibus respondit: Commercium Lubecensibus semper fuisse cum Russis libera, & in posterum fore, ast ut Narvam adeant, ipsum ferre non posse, cum id toti suo regno & speciatim Revaliæ magno foret detrimento. *Loccen. Histor. Svec. lib. 7. p. 351.* Diversæ hujusmodi conventiones inter Gentes initæ persuaderunt Grotio, & Alberico Gentili quod hanc quæstionem, quid liceat in eos qui hostes non sunt aut dici nolunt, sed hostibus res aliquas subministrant, ad Jus naturæ retulerint, cum ex historiis nihil comperire potuerint, ea de re jure voluntario Gentium esse constitutum: inde secundum illud distinguunt inter res (1.) quæ in bello tantum usum habent, (2.) quæ

(2.) quæ in bello nullum habent usum, & voluptati tantum inserviunt (3.) quæ in & extra bellum usum habent, Ictas ad hostes deferre permittant, illas non item, has interceptiendi, si aliter me tueri non possum, sed sub onere restitutionis, licentiam dant. *Vid. Grot. de Jur. Bell. & Pac. lib. 3. cap. 1. num. 5. & Alberic Gentilis Advoc. Hispan. l. 1. c. 20. & 28.* Sed hæc sententia valde periculosa, quod si enim fingamus nulla pacta atque conventiones inter Gentes cum in finem exstare, nihilque circa commercia Pacatorum cum Belligerantibus conventum esse, sane ob defectum juris Gentium, ejusve incertitudinem dubium foret, an omnia commercia Pacatorum cum Bellantibus cessare deberent, aut in quibus rebus ea permittenda essent, quod uno in libertate commerciorum se fundante, altero belli rigorem suumque detrimentum obtendente, facile imo semper bellandi occasionem præberet, quo ipso securitas generis humani maxime periclitaretur: Inde omnino quid Pacatis, quid Bellantibus in statu hostili circa commercia liceat, Jus Gentium definire debet: Nec est quod Grotius censeat, ea

de re nihil Jure voluntario' Gentium' esse
constitutum, cum ex historiis id comperire
non potuerit; nescio, quo fato hæc verba
Viro alias Incomparabili exciderint (1.) enim
ex iis exemplis quæ in Annotatis plena ma-
nu cumulavit, & ex iis quæ in sequentibus
adjiciemus, satis apparet, gentes existimasse,
non licere sibi commoda hostium ex com-
merciis cum pacatis alio modo intervertere,
quam si hi ad illas merces quæ in bello tan-
tum usum præbent, adferant, (2.) Etsi de-
mus nihil ex historiis constare de Commer-
ciorum jure Pacatis cum bellantibus libero,
exinde tamen non sequeretur, nihil Jure
Gentium propterea hac de re constitutum es-
se, quippe Jus Gentium historiis non tantum
absolvitur, cum multa longo usu inter Gen-
tes recepta reperiuntur, quæ nihilominus ad
Jus Gentium proprie dictum referruntur,
quamvis nihil de eo literis consignatum, aut
historiis insertum, & contra ex historiis quando-
que constat, non pauca esse quæ apud omnes
incirca Gentes peræq; observantur & custo-
diantur, & tamen ea non tam Juris Gentium
quam civilis esse: Ideoque in omni negotio,
quod Juris Gentium esse creditur, non tan-
tum

tum ad historias respiciendum erit, seu quoad casum controversum mutua quædam Gentium observantia reperiatur, sed & quid Jus Naturæ ad illam observantiam dicat, an eam reprobet, an dimittat, an ex hoc deducta, an vero ex civili aliqua ratione: Et hæc vera cynosura Jurium est, ad quam tanquam ad lydium lapidem revocari debent, cum sic constare possit, quid Juris Gentium sit, quid Juris Civilis: Jus Gentium enim pleraque sua mutuatur ex Jure Naturæ, ex eoque deductas conclusiones ad communem tranquillitatem infert: sicut in præsentis quæstione, ubi de mercibus hosti à Peccato subministrandis vel non, controvertitur, non difficiles sunt Juris Gentium conclusiones. Natura enim, cum non dedit uni terræ omnia, ut sc. communis quædam societas inter Gentes esset, quæ sane cessaret, & nulla Gens alteram peteret, si nemo alterius auxilio indigeret, inde Jus Naturæ vult, ut liber sit cuique ad quemcunque aditus, ut sic quilibet indigentiam suam aliunde supplere possit: Est quoque Juris Naturæ regula, Neminem esse lædendum: Ex his jam Jus Gentium infert, Flagrante inter duos bello,

bello, Pacatorum cum uno vel altero bellantium commercia cessare non posse, cum alias tolleretur societas humana, sine culpa læderentur Pacati; at cum & hic læsio Bellantium concurrat, si Pacatis indistincte liceret ad unum vel alterum merces bellicas deferre, præprimis si unius vires fractæ, atque sic ex eo restitui periculum, alter vero his mercibus plane non indigeret; Inde Legem Naturæ ita temperat Jus Gentium, ut in compensanda mutua læsione respiciat ad id, quod primitus occasionem dederit, ut commercia quoad certas merces cessare debeant, cumque illud hic sit dissidium bellantium, & Pacati extra culpam inveniantur, inde concludit, quod & incommodum magis ad illos quam ad hos spectare debeat; ne autem nimis lædantur, æquum censet, ut Pacati abstineant ad unum vel alterum bellantium merces bellicas deferre, reservatâ ipsis potestate quoad reliquas merces. Inde frustra quoque est *Bæclerus*, qui *Diss. 5. ad Grot. Quies in Turbis pag. 206.* consultissimum judicat conventionibus ista definire, ut ita omnis litigandi via præcidatur: Mihi enim penitus persuasum, similes conventiones,
cum

cum raro rarius omnia exprimant, non tam litigia adimere, quam alere, non tam tricas solvere quam necere; Notissimi enim juris est, quod quæ pactis expressa non sunt, ad ea non possit fieri interpretatio, Pacta enim sunt stricti juris *l. 57. ff. de pact. l. 5. ff. de transact. Socin. V. 1. Conf. 73. n. 4. Roland. à Valle V. 1. Conf. 39. n. 5. nec extenduntur ultra expressa. Modest. Pistor. V. 1. Conf. 1. n. 29. & Conf. 19. n. 10. Wesenb. V. 1. Conf. 3. n. 29. Quod in contractibus & pactis non continetur verbis, habetur pro omisso *l. quicquid. ff. de V. O. Decian. V. 1. Resp. 22. n. 4. Wesenbec. part. 1. Conf. 15. n. 7. cum sibi imputent paciscentes, quod Legem conventionis cum potuerint non dixerint apertius l. 39. ff. de pact. l. 26. ff. de reb. dub. E contra his objici posset, quod regulæ bonæ interpretationis exigant quandoque, ut non nudis pactorum verbis stetur, sed ad similia fiat extensio, cum ubi eadem ratio, eadem Legis dispositio, idque non tam juri stricto, sed & justitiæ benignæ conforme, adeoque id maxime admittendum in conventionibus inter Principes, quarum interpretatio non fit secundum apices Juris Civilis, sed ex æquo & bono: At-**

B 5

que

que sic utraqve pars his Jctorum & Politico-
rum Oraculis suam sententiam corroborare
poterit: Ne dicam unam particulam soepe
occasionem præbere cavillandi pacta & ex-
torqvendi iniquum ac plane alienum sen-
sum: ut & generalibus terminis nunquam
satis tuto fideri, cum generalia varia inter-
pretatione flecti possint, amplificari aut
constringi pro cujusqve arbitrio & utilitate,
in fraudem eorum, quæ pacta semel sunt,
aut conventa: quanquam alias ea quæ spe-
ciatim expressa non sunt, sub generalibus
terminis contineantur. Res plenius perse-
qvenda: Conventum est inter Gentes, ne
arma cujuscunqve generis ad inimicos defe-
rantur, quæritur an & prohibitum armorum
accessorium, quorum nomine hîc veniunt
Vaginæ, deferre: Fuere aliquando inter-
ceptæ Vaginæ à Gallis, bello inter hos &
Germanos flagrante, ex ratione, quia Vagi-
nis etiam ut Eusebius ad rem bellicam hostes
instruuntur: quanquam id durum videba-
tur, quia lanea & linea, quæ sunt necessaria
ad vestimenta militum, inter merces prohi-
bitos non censetur; & Vaginæ non sunt ni-
si indumenta Ensum: Mercator tamen,
(uti

(uti refert Petrinus Bellus de remilit. part.
9. n. 26. ap. Zouch. p. 2. §. 8. qu. 10. §. 13. de.
J. & Ju. int. Gent.) merces amisit, per justitiam, inquit, castrorum, quæ soepe fit absque libris & non raro cum levi consideratione: Sic si conventum, ne arma aut naves ad hostes deferantur, an si quis ferrum ex quo arma vel tabulas aut ligna, ex quibus naves construuntur, deferat, incidant in commissum, dubitari poterat. Quia à composito ad materiam non bene arguitur, & statutum vel Edictum poenale non est extendendum. Similiter an ferro prohibito deferre, cotes ad acuendum ferrum censeantur prohibitæ; & pulvere prohibito idem de sulphure respondendum, difficultate non caret: Est enim prohibitio stricti juris, & restringenda potius quam amplianda: tamen verius videtur cotes cum ad acuendum ferrum hostibus necessariæ, ferro prohibito similiter esse prohibitæ. Vid. l. cotem ferro. ff. de publ. & pulvere prohibito idem de sulphure respondendum esse, utpote sine quo pulvis fieri nequit, & hæc sententia confirmatur ex ratione LL. similia exportari prohibentium. Strach. de Mercat. parat. 4. n. 14. Si

verbum victus in pactis expressum, ne scil.
hostibus apponentur, quæ ad victum perti-
neant, dubium sane, an non victus appella-
tione & sub dicta prohibitione veneat vi-
num, pannum, vel vestes pro militibus, & me-
dicina. Certe id vult *Alexander ab Jmola*
lib. 6. Cons. 177. eumque sequitur *Alber. Gen-*
tilis ad l. 43. ff. de V. S. per textum illum in
verbis, *quæq; ad vivendum homini necessaria*
sunt &c. Dicitur enim victus, quia vitam
retinet, & verbum vivere non tantum ad ci-
bum pertinet, sed etiam ad vestimenta, &
stramenta & medicinam, sine his cum vive-
re & ali & conservari corpus non potest.
l. 232. §. ult. & l. 43. H. de V. S. l. 6. ff. de
alim. & cib. leg. Utrum Herba Nicotiana
vulgo Tobacco ad hostes deferre liceat,
pro utraqve parte rationes sunt. Quid id
negant, contendunt herbam Nicot. inter
victualia censendam, saltem ejus usu Victua-
lium consumptionem portrahi, & eadem ra-
tione confiscandam quæ Sal, quo victualia à
putredine servantur. Qui affirmant, pro-
vocant ad Medicorum testimonia, qui su-
mmum Herbae Nicot. non nutrire volunt; &
Ictorum opiniones, asserentium, ut cunqve
subdi-

subditorum bona à paritate rationis in com-
missum incidant, Exterorum tamen & ami-
corum, nisi verbis expressis interdicta sint,
confiscationi non esse obnoxia *Zouch. de*
Jur. & Jud. int. Gent. p. 2. S. 8. qv. 12. Add.
Hilliger. ad Donell. lib. 9. c. 12. lit. B. n. 108.
Marquard. de Jur. Merc. lib. 1. c. 16. n. 33.
Brisson. 4. Antiquit. 4. Qvanooqve solet
inter Gentes conveniri, ne commeatu vel
frumento sublevemus hostem, qvòd factum
foedere commerciorum inter Elisabetham
Angliæ Reginam, & Civitates Hanseati-
cas inito, de qvo *cap. VI.* hîc intricati se of-
ferunt qvæstionum nodi, qvîd sub frumenti
appellatione veniat, an etiam farina, panis,
Legumina, & pecunia? Et qvantum ad fa-
rinam, pro negativa præcipue militat, qvòd
frumentum ad farinam redactum ita muta-
tum, ut in initia sua redigi & ad formam pri-
stinam reverti non possit, species nova & à
priori diversa haberi debet *l. 78. §. 4. l. 9. §.*
3. ff. ad exhib. Pro affirmativa (1.) qvîa ea-
dem est *ratio* frumenti & farinæ, sicut eadem
vini & aceti *ratio* esse dicitur *in l. 9. §. ult. ff.*
de contr. emt. (2.) propter *l. 70. §. 1. ff. de*
legat. 3. ubi lanæ appellatione venit etiam ea,

quæ neta est: Majorqve videtur ratio in farina, ut sub frumento contineatur, quia in ea detecta potius frumenti species videtur, quam nova effecta: sicut dicitur de eo qui spicas excussit *in l. 7. §. 7. ff. de acq. rer. dom. (3.)* quia eadem prohibitionis ratio in farina, quæ est in frumento, ne sc. inopia hostis nostra annona subleuetur, idem ergo jus in utroqve statuendum *l. 32. ff. ad L. Aquill. vid. Andr. Dinner. de just. rer. pret. defn. qv. 4. Klock de Vetical. Concl. 54. lit. a.* Et quoad panem, quamvis frumenti appellatione panes non veniant, neqve contra panum appellatione frumentum, *l. 1. C. de frument urb. Constant. lib. XI. ibiq, Bartol. Job. Bertachinus tr. de Gabellis. Oct. part. princ. membr. 2. n. 16.* Tamen panes prohibita frumenti apportatione contineri vult *Ripa tr. de Peste tit. de remed. ad cons. ubert. n. 42. seq.* quia hæc videtur fuisse mens paciscentium, ad quam præprimis in omni respiciendum negotiorum interpretatione, *l. 6. §. 1. ff. de V. S.* Ex hac ratione idem dicendum videtur de Leguminibus, quanquam certum sit, & in sensus incurrat, legumina non esse frumenta. *l. 14. in fin. ff. de alim. & cib.*

cib. leg. l. 77. de V. S. Dinner de just. rer. pret. def. qu. 4. Sed quid dicendum de pecunia an & hæc frumenti, s. mercis appellatione contineatur? *Affirmat id Gæddæus in l. 66. ff. de V. S. & Stracha de Mercat. part. 1. n. 75. seq. (1.) ob l. 7. §. 3. ff. ad Sct. Maced. (2.) quia mobilium appellatione venit pecunia numerata, ergo & mercis. l. 39. ff. de V. S. l. 79. §. 1. ff. de leg. 3.* Unde *Bald. ad l. 3. de naut. fœn. n. 3.* ait, quod si navis aut currus, ratione mercium illicitarum confiscatur, confiscari etiam debeat pecunia in navi vel curru existens. *Negant vero Jul. Ferretus de Gabell. n. 283. Carol. Molineus tr. de Comm. & usur. n. 694.* moti graviter *l. 1. ibi. nec ultra merx utrumq; sed alterum pretium vocatur ff. de contr. emt. Marquard tr. de Jur Merc. l. 2. c. 1. n. 16.* Usum loquendi considerandum censet, *l. 7. ff. de suppell. leg. cum verba secundum vulgarem loquendi modum potius accipenda quam secundum juris intellectum l. 3. §. ult. ff. eod. l. 18. §. 3. ff. de instr. vel instrum. leg.* Ex his credo abunde patebit, quomodo magno labore inita pacta tam facili negotio collabi possint, nunquam enim hominibus ad fraudem pa-
ra-

ratis deerit color aut effugium ne pacto stetur, cujus eos pœniteat, idqve nullis fœderum aut conventionum formulis vitari poterit. Omnibus autem hujusmodi tricis obviam it Jus Gentium, ac negotia inter Gentes variis difficultatibus involuta extrahit, dilucidat, explanat; obscura dubiaqve clara reddit, si qve hoc jure nihil certi constaret, omnia sursum deorsum irent, Gentium negotia in incerto essent, & tranquillitas humani generis magnum pateretur naufragium: Quid ergo Pacato circa commerciorum jus cum bellantibus Jure Gentium liceat, trademus, quantum ex historiis comperire, & ex Jure Naturæ concludere potuimus: Distinguiamus ergo hîc personas & res: Quantum ad personas & populos sc. belligerantes, & cum quibus commercia exercere volumus, considerandum an sint Barbari, an Christiani, si Barbarus unus sit bellantium, ad eum nullas merces deferre licebit præter voluptuarias, & quæ nullum in bello usum præbent, perniciosum namqve Orbi Christiano Barbaros, quos indigere convenit, armis, ut validiores reddantur, instruere: hinc LL. Civiles imponunt pœnam

nam

nam capitis & publicationem bonorum, qui ad Saracenos portant arma, ferrum, & lignamina galearum, ut loquitur *l. 2. C. quæ res exp. non deb.* Concordat Lex Hispaniæ. *tit. de las Vendidas.* Ubi textus in pr. dicit, *arma de fuefte, ni de invierno no deven vender los Christianos a los Moros, ni a los enemigos de nuestra fé.* vid. *Roderici Svarii Jcti Hispani Consil. de navib. transver. & export. merc. n. 3.* Inde cum anno 1555. Angli Mercatores quidam ex Collegio Divi Eduardi, instructa classe per Oceanum Borealem Norvegiam prætervecti, ad Emporium Rutenicum, Sancti Nicolai nomine insignitum, navigationem instituere cœperint; Immania hæc Anglorum ausa Rex Daniæ Christianus ægerrime tulit, missi quoque à Gustavo Sveciæ Rege Legati, advenere, enixe precantes, abstinere jubeat Rex Anglos à vetita navigatione: ne variis mercibus importatis, nimis augeantur opes, crescatque potentia Sarmatici Tyranni, qui summum in circumjectas nationes imperium affectaret. *Job. Stephani Histor. Danicæ lib. 2. pag. 83. & 84.* Et hæc Gentium observantia cum Jure Naturæ quam maxime convenit. *Vid. Selden*

den de J. N. & G. secund. discipl. Hebraeor!
lib. 2. cap. 5. Quod si uterque Bellantium
Christianæ fidei sit, tunc quoad merces bel-
licas distinguendum, an Belligerantes Paca-
tos accedant, an vero Pacati Belligerantes;
Si hi illos, libertas commerciorum sva-
det, æquitas, quam Pacatus erga belli-
gerantes observare debet, exigit, & Jus
Gentium, cui libertas commerciorum inni-
titur, permittit, ut Pacati omnes merces,
nullis exceptis, venales Belligerantibus præ-
beant, culpa remanente illi bellantium, qui
negligens fuit in intercipiendi alterius navi-
bus, instrumentis bellicis onustis, nec id il-
lis qui extra belli consortium positi, nocere,
aut præjudicio esse potest. Inde cum anno
1648. Wrangelius grandiores machinas
Giessæ à Cæsareis depositas à Georgio Haf-
sæ Landgravio deposceret, hic abnuvit, nam
ut machinæ tantisper apud se deponerentur,
concedendum fuisse ni jumenta subditorum
suorum iis pertrahendis accommodare vel-
let: Insuper usum in Imperio receptum ob-
tendebat, utriusque partis bellantium res &
arma custodienda recipere illos, qui neutras
partes sequuntur, *quin & machinas ipsis con-
stare*

stare, altera parte hoc nomine haud quam actionem movente. *Pufendorf. Comm. rer. Svec. lib. 20. §. 4.* Et Christina Sveciae Regina durante inter Anglos & Batavos bello, fas credidit, concedere, ut Batavi tormenta bellica in ditionibus suis ad instruendam classem mercarentur *Pufend. Com. rer. Svec. lib. 25. §. 14.* Hæc distinctio quoque observata fuit in fœdere commerciorum anno 1654. d. 11. April inter Anglos & Batavos concluso: Primo enim conventum, ut liceat utriusque emere atque exportare cujuslibet generis arma, paratumque bellicum: postmodum subjicitur, commercia cum alterutrius hostibus alteri interdicta non sint, exceptis dumtaxat mercibus bellicis, quæ in prædam cedant absque spe restitutionis *Pufendorf. lib. 26. rer. Svec. §. 2.* E contra si Belligerantes accedant Pacati, atque ad illos merces bellicas deferant, id ipsis Jure Gentium non licebit, & impune eorum naves à beligerantibus capi poterunt, cum enormis læsio hic facile suboriri possit, si unus bellantium copiam rerum bellicarum habeat, indeque facile Extraneorum auxilio supersedere possit, alter autem nulla re magis quam bellicis

bellicis indigeat, hoc casu enim si unum ju-
vas alterum quam maxime lædis, cum vires
ejus attenuatas, fractasve restituas, atque
hic illud locum habet quod apud *Procopium*
legitur, *in hostium esse partibus, qui necessa-
ria hosti subministrant.* (quid autem no-
mine mercium vetitarum, *Controbande*
Wahren veniat, id foederibus commercio-
rum jam præmissis expressum. *Adi. Diether.*
in Contin. Thesaur. Pract. Besol. Verb. Krieg
& Gastel. de Stat. Publ. Europ. pag. 825. &
26.) Hinc cum anno 1589. Angli naves
Hanseaticas bellico apparatu onustas in Hi-
spaniam tendentes interciperent & urbes
Hanseaticæ ea propter apud Elisabetham
Angliæ Reginam se conqverentur, ipsis re-
sponsum à Regina, se præmonuisse ne appa-
ratum bellicum ad hostes regni Angliæ sub-
veherent, subvehentes licite interceptisse, nec
aliter potuisse, nisi perniciem sibi & suo po-
pulo sponte attrahere maluisset: Eorumque
merces scœpius detentas fuisse, quod ardente
bello Gallis commeatum suppeditassent, nec
solum ab Anglis, sed etiam eadem de causa
à Carolo V. à Sveco, Dano, Polono, & Au-
rasionensi Principe, idque jure Gentium.
Neutra-

Neutralitatis jure ita utendum esse, ut dum alterum juvemus, alterum non lædamus. *Camden. Hist. Elisab. part. 4. ad ann. 1589.* Similiter, cum anno 1595. Hanseaticæ Citates apud Imperatorem & Imperii Ordines querelas agerent, bona sua in Lusitanica expeditione ab Anglis ademta, Regina per Christoph. Perkinsum respondit, bona quæ quærentur ademta, fuisse bellicum apparatus, quem in Hispaniam contra Angliam transectari erant, cum tamen hoc ex privilegiis non liceret, & ne facerent, publice per eorum urbes denunciatum esse, nisi hostium loco haberi vellent: naves eorum esse dimissas & nihil præter apparatus illum detentum fuisse, quod jure belli & regni institutis semper licuit. *Camden. part. 4. ad ann. 1595.* Aliud non inelegans exemplum est apud *Gramondum in Hist. Gall. lib. 9. pag. 430. Edit. Tolos.* ubi Navim Batavam omni armamentorum genere onustam tendentem in subsidium sectariorum septimaniæ ab Espinauto Gallico Præfecto interceptam notat: Et cum Batavi fidem publicam opponerent, sedus & Batavos inter & Gallos, ducto ex Jure Gentium argumento, prohibere injuriam obtulerent,

derent; Exspinautus excepit ex fide, ex fæ-
dere, ex Jure Gentium à Gente Batava ante
violatis quam ipse violaverit: Sectarius Gal-
liæ in Regem suum perduellibus, arma ab
ab ipsis subministrata: flagranti in crimine
interceptis pœnam fore levissimam ex jactura
armorum; proditorem se fore Deo & Regi, ni-
si exarmaverit, quod opportune in manu ha-
bet, & Dei & Regis inimicos. Quantum au-
tem ad merces, quæ in & extra bellum usum
præbent (uti sunt pecunia, commeatus, fru-
mentum, cannabis, pix, lignum, ferrum &c.)
diversum jus obtinet, eos enim impune ad
unum vel alterum Belligerantium deferre
Pacato licebit, cum enim (1.) Jam supra
demonstravimus etiam hosti licere adferre
merces non solum voluptuarias, sed & alias;
Inde neutri parti addicto ad minimum id, si
non plus licebit, dum ille neutri Belligeran-
tium inimicus, ac hostis, utrisque interim a-
micus ac fœderatus, nihilque commune cum
controversa causa habet, ergo neque dete-
rioris, sed extra controversiam pingvioris
conditionis ac fortunæ esse debet. Inde (2.)
qui alteri inhibet, ne ad alterum belligeran-
tium quippiam afferat, agit non solum con-
tra

tra Jus Gentium & Commerciorum libertatem, sed & contra naturam, nam unæ terræ Deus non dedit omnia. Sic etiam usus maris communis est natura omnibus, non secus ac usus aëris: Nec in exteros, non subditos, quis imperium habet cum supremi Principes ac populi extra se aut supra se nullum agnoscant solium aliud aut tribunal inde ultra territorium jus dicenti impune non paretur *l. ult. ff. de jurisd.* & quod tibi non vis fieri, alteri ne feceris, regula naturæ est, & cordibus nostris inscripta. *Add. Wilhelm. Neumaier tr. de Neutral. cap. 9. th. 9.* Imo (3.) hoc absurdum exinde sequeretur, quod quam primum duo inter se bello collisi, statim omnes alii, quibus cum altera, vel utraque belligerantium parte firma intercessit animorum, commerciorumque conjunctio, huic bello se nulla syadente causa implicare, & vel continuatione, vel cessatione commerciorum communium alteri parti adherere teneantur. Quo facto omnia Neutralitatis jura collaberentur *conf. M.Z. Boxhornii Disquisit. Polit. Cas. 41. p. 177.* Inde in Mandato Imperatoris Matthiæ, anno 1615. Potentissimo cuidam Regi exhibito dicitur, quod

quod talis inhibitio, ne Pacatus ad alterum
Bellantium merces transferat, quæ præci-
te non bellicæ sint, sed & extra bellum usum
præstant, sit contra Jus Gentium. Teste
Marquard de Jur. Merc. l. 1. c. 16. n. 37. Ad-
de quæ Capite VI. uberius à nobis tradita.

CAP. III.

*Anglos & Batavos non posse prohibe-
re Svecor. ac Dan. cum Gallis commer-
cia ex titulo Dominii Maritimi.*

EX hæc Juris Gentium doctrinâ jam uni-
cuique, nisi cui plane occæcata mens
colligere facile, quod Arctois Regnis merces
quæ in & extra bellum usum præstare pos-
sunt, ad Gallos ut amicam Gentem deferre
liceat; & ut eo magis de hoc jure constet,
nullaque dubitandi ansa in contrarium relin-
quatur, singuli prætextus, qui aliquem co-
lorem Attendatis Anglorum & Batavorum
conciliare poterint, plenius ac singulatim
discutiendi erunt. Sisset se autem primo
loco & ad examinandum se offert, num ex
titulo Dominii maritimi tale quid Pacatis li-
ceat? seu an in Dominio maritimo inveni-
ant Batavi & Angli aliquod fundamentum,

vi cujus Svecos & Danos à transitu Maris
arcere possint? Nobiles hæ controversiæ
(1.) De Dominio maritimo, an Mare Domi-
nii capax (2.) De effectu Dominii maritimi,
an hoc Dominium alteri jus det impediendi
transitus, inter Excelsa ingenia hoc seculo
valde agitata: Inter quæ classicum canunt
Hugo Grotius Batavus, & Johannes Selde-
nus Anglus. Ille in *tr. de Mari Libero* & de
J. B. & P. l. 2 c. 2. §. 13. & c. 3. §. 8. seqq. de-
monstratum it, Mare occupari non posse,
bene tamen partem Maris, quæ terris quasi
clausa sit, talem autem occupationem jus
non dare impediendi transitus innoxii. Sel-
denus autem *tr. de Mari Clauso* se Grotio
opposuit, ac vult Mare occupari posse, ac
hujus occupationis esse eam vim, ut exteri
non possint præter navigare, nisi veniâ prius
à Domino Maris impetrata: Uterque, uti
communiter fit, invenit suos Asseclas, suos-
que adversarios. Grotius passim censu-
ram, eorum, qui ad ipsum commentati, in-
currit. Seldenum oppugnant *Graswincke-
lius tr. Vindiciæ Mariæ Liberi. Morisot in
Orbe Maritimo, Stypman tr. de Jur. Mari-
timo. p. 1. c. 4. Isacius Pontanus duobus Di-
cussiof-*

C

cussionum historicarum libris. Et incirca
omnes Juris Civilis Interpretes, qui tanquam
mercenarii & glebæ adscriptitii, in proban-
da Veterum Jctorum opinione de com-
munionem maris, ne sc. autoritas Justiniani
periclitetur, ac vilescat, insudant: Quenam
autem sint rationes, quas Hugo Grotius pro
asserenda Maris Libertate, aut Joh. Seldenus
pro evincendo Dominio maritimo allegant,
lippis & tonsoribus notæ, inde harum recapitulatione chartam maculare non vacat: Al-
tera ergo controversia magis huc facit, quippe
non tam de Dominio Maris, quam de ef-
fectu Domini maritimi inter summas pote-
states agitari solet, digna inde, ut Seldeni, qui
nimis avidus in proferendis Imperii Domi-
niiqve finibus Bœclero audit, rationes re-
cenleamus. Hic *lib. 2. de Mar. Claus. cap. 20.*
varia allegat exempla, quod Reges Angliæ
Hispanis atqve Gallis concesserint, ut tuto
navigare illis liceret per universos Angliæ
districtus & Dominia tam per Mare quam
per terram. Sic etiam cum Urbes Hansea-
ticæ enixe sepius ab Elisabetha Angliæ Re-
gina petiissent, ut liber eis esset per Mare
Anglicanum transitus cum annona in Hi-
spaniam

spaniam flagrante sc. inter eam & Hispanum bello, tunc licentia ejusmodi eis negata tam Dominii maritimi causa, quam ne hostibus commeatus adferrentur. Sic anno 1597. a Christierno IV. Daniæ Rege libera frumenti & annonæ vectio in Hispaniam à Regina petebatur, ibi nullam aliam libertatem præter eam quæ ex Regina, velut Itineris Domina, arbitrato pendebat, sæpius iterata petitione, obtendi. Et Johannes Svecorum Rex literis, quibus anno 1587. ad Elisabetham Reginam datis veniam mercium in Hispaniam trajiciendarum, petebat, passus est, necesse ei fore, *maritimas Reginae ditiones pertransire*, quæ literarum sunt vocabula. Sic Johannes Rex Angliæ Edicto omnes naves per Mare arrestari i. e. sisti, sive capi & in Angliam adduci imperiose satis jubebat, quod nihil aliud esse videtur, quam Maris per quod transirent, Dominum se indubitanter profiteri. Seldeno ut Antesignano omnes ferme Angli Studio partium & amore in Patriam agitati, subscribunt, ac novissime adhuc Philippus Medou in tr. anno 1689. lingua Anglica Londini edito, cui titulus, *Observations concerning the Domi-*

nion and Sovereignty of the seas. Verba
Autoris in gratiam intelligentium, quoniam
liber admodum rarus, hic adscribere placet:
In præfatione inquit, that in the year 1665.
England was then in open war with Hol-
land, and, as previous thereto, the Parlia-
ment granted a Royal aid, the end where
of is publickly declared in the Preamble of
the Act, viz. *To equip, and set out to Sea a
Royal Navy, for the preservation of his Maje-
sties ancient and undoubted sovereignty and
Dominion in the seas.* Et in cap. 2. pag 7.
All Foreigners are excluded by virtue of
such Dominion from a general Liberty
(without first asking and obtaining spe-
cial Licence) of putting out upon the Bri-
tish Seas Ships fitted and equipp'd for
war, when and in what Number they ple-
ase. The reason is plain, because 'tis the ter-
ritory of another Prince; and to enter it
without leave with an armed force, and
in such numbers, as may justly occasion
fear and suspition of Danger, is a pub-
lick hostility. The *Persians* were re-
strain'd by pact and League made with
the *Athenians*, from entring with ar-
med

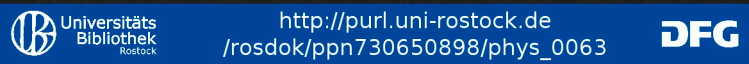
med Vessels within the *Cyanean* and *Cbe-*
lidonian Islands; but had the *Persians* ac-
knowleged the therritorial property of
those Seas to have been in the People of
Athens, there had been no need of such
Pack, for in the reason of the thing it self
abstracted from Covenant, it had been as
much an Hostility to have entred those
Seas with a Fleet of war, as to have lan-
ded an Army upon *Attica*, for both were
eqvally the Athenian Territory *Et pag. 13.*
Our Laws-Books said, The sea is of the Li-
geance of the King, and parcel of his Crown
of Engeland; *Le Mer est del Ligeance del*
Roy & parcel de son Corone d'Engleterre.—
A child born at sea in any of the King's
Schips, or other Englisch Vessel, noviga-
ted by Englisch master and Crew, is a Na-
tive; if born upon the Land of Engeland, in
any Fort or Town posses'd by Ennemy, 'tis
born out of the King's Ligeance, ond the-
refore an alien. *It. cap. 4. pag. 26.* In the year
1652, the States General gave publick No-
tice by their Ambassadors here in England,
that they had resolved to fit out to Sea an
Extraordinary Fleet of one hundred an

fifty men of war, besides those in present service, for the security and Preservation of their Navigation and Commerce. They did not ask leave to do it, but first resolv'd upon it, and then gave notice, and they pretended this Notice was an argument of their Sincerity and good will, in order to prevent all misunderstandings, and sinister interpretations. But they in England understood it otherwise, and resented it as Bravado and Insult. Huic sententiæ etiam quidam ex nostris Jctis adstipulantur, ut *Bartol. in rubr. ff. ut in flum. publ. Strach de Navig. n. 6. & 7. Angelus Conf. 290. & ad l. 13. ff. de injur. Hieron. Schurff. Conf. 29. cent. 3. ubi Reges Hispaniæ & Daniæ navigationem in Indias & Islandiam, aliasque Insulas ab ipsis prius occupatas & in provinciæ formam redactas prohibere asseverant. Add. Dinner de just. rer. præ. qv. 3. n. 24. Nolumus hîc amplius ἐπιχέειν, sed & quid nobis in simili casu statuendum videtur, subjungamus; & quidem in antecessum notandum putamus, Mare esse ex eorum numero, in quibus rei substantia & usus differunt, & invicem separari possunt; Substantia Maris est, quod*

quod constet ex alveo, littore & aqua profluente, usus in sale coquendo, navigando, lavando, piscando. Duplex autem de hoc mare occurrit quæstio, (1.) an factio hominum naturaliter occupari possit, (2.) posito hoc, an jure occupari possit? Primam quæstionem affirmo (1.) quia occupatio est actus quo res in custodiam nostram redigitur, in potestate autem nostra est illud, quo uti nos possumus & ab ejus usu alios arcere (1.) per classem sive ope navium, sicut terra per milites defendi potest. (2.) ex littore ingressus in mare prohiberi potest. Ratio secunda est, quia tota terra factio hominum occupari potest, & actu jam est occupata: Si ergo terra potest occupari, ergo etiam Mare, quia hoc est pars terræ, inde tota terra occupata maria etiam videntur occupata: quod apparet ex exemplis Marium quæ occupata actu sunt, ut Mare Hafnicum à Danis, Hadriaticum à Venetis: ita Pisani vicinum omne Tyrrhænum Mare, Genouenses Ligusticum sui juris fecerunt. Inde Venetos omnem superioritatem & jurisdictionem civilem ac criminalem in Mare Adriatico habere dicit *Baldus in rubr. de rer. di-*

vis. num. 2. *Add. Peregrin. de J. Fisc. l. 8. n. 14. seq. Salic. in l. 3. C. de naut. Fœn. Strauch de Imp. Mar. c. 3. S. 1. seq. Capolla tr. de servit. urb. præd. c. 16. n. 3. Job. Palat. de Dom. Mar. l. 2. c. 6. Medous Observ. of the Dom. and sover: of the seas, pag. 2. & 3. Hertz nell Ritratto di Venetia Part. 2. p. 539 Kornman tr. de triplic. annulo. part. 2. n. 13. Et Mare ab antiquis occupatum similiter esse firmat vetus formula deditiois ap. *Livium lib. 1.* in qua non solum urbes, agri & alia, sed & aqua in deditioem venire dicitur. Et *Tacit. lib. 4. Annal.* de Romanis inquit, Italianam utroque mari duæ Classes Misenum apud & Ravennam præsidebant. *Add. Liv. lib. 8. Dec. 4. Flor. lib. 2. c. 6. Polyb. l. 1. hist. c. 7. Diod. Sicul. lib. 20. Hist. c. 63. Euseb. Chron. lib. 1. n. 940. p. 31. & 115.* Nec obstat dicta maria esse admodum exigua; nam ex hoc saltem evincitur, quod vasta maria non adeo facile, sed difficulter occupentur, non vero quod occupationem plane respuant, ac natura impossibile sit ea occupari. *Conf. Pontan. lib. 2. Discuss. hist. cap. 2.* Minus adhuc ad rem faciunt, quæ Grotius pro probanda sua sententiâ adducit: nam quod dicitur, liquida non posse occupari, quod*

quod terra mari contineatur, Mari non posse
infigi limites. Vastum esse Oceanum, eumq;
omnibus æq; inservire posse, id omne falsum
(1.) Falsum quod maris natura consistat in re
liquida, consistit enim in toto illo, quod con-
stat ex alveo, littore, & aqua profluente (2.)
Quoq; falsissimum, constat enim Mare litto-
ribus terræ contineri, si enim non continere-
tur, totam terram superflueret. Et Auto-
res quos Grotius pro sua parte adducit, sal-
tem tradunt, quod causa physica, cur ter-
ra non dilabatur in partes, sit, quod illam
contineat aqua cum aëre, ac inter hæc terra
quasi naviget, non vero, quod extrema ma-
ris terra non contineantur, nec mare habe-
at terminos terrestres, quæ diversissima. (3.)
Instantiam, mari non posse infigi limites
Cromwellius jam tum diluit, cum Pacifica-
tione Anglo-Belgica anno 1654. Belgas
intra decem a littoribus Anglicanis milliaria
abesse juberet. Unde si milliaria in mari
determinari poterant, certe nec limites pla-
ne respuet, præsertim cum & Nautæ termi-
nos in mari constitutos satis bene noscant.
(4.) Argumento a vastitate Oceani desum-
pto, quodque omnibus æque inservire queat,

facile satisfiet , si consideremus , quod & terra vasta , omniumque usum explere potuerit , & nihilominus tamen in certas partes divisa , exactissimisque limitibus determinata sit. Secunda quæstio est , an Mare jure occupari possit ? Resp. totum Mare ab uno populo exclusis aliis non potest occupari , non magis quam tota terra , quia totum corpus aqueum conditum totius humani generis causa ; Per partes tamen potest occupari , uti terra , mare enim est pars terræ , ergo hîc eadem ratio. Inde sequitur jus utendi illa parte occupata , & arcendi ab illo alios : Excipitur tamen usus ac jus navigandi omnibus hominibus commune , sicut in terra jus transeundi omnibus commune manet ; hoc nomine enim Mare territoriorum vicem quasi subit. *Add. Stypman. de J. Marit. l. 1. c. 4. & 5. Loccen. de J. Marit. l. 1. c. 4. Morisot in Orb. Marit. l. 2. c. 19. Pontan. Disc. Hist. l. 1. c. 21. Vasqv. Ill. Quæst. lib. 1. c. 89. Medow's Observ. of the Dom. of the Seas. chap. i. pag. 6. & 7.* Non autem competit Jus transitus per aliena maria occupata , ex capite innoxie utilitatis , ut perperam *Grot. l. 2. c. 2. §. 13.* putat , sed inde , quia uti diximus

diximus, usus maris communis est omnibus hominibus natura, id probatur (1.) à mediū necessitate, Sine quibus jus quod competit, non potest expediri, illud licitum; Jure Naturali inter homines Societas constituta, hujus exercitium tollitur, si ad Gentem nullus est aditus. (2.) Eodem modo Jura Commerciorum Jure Naturali constituta inter Gentes: atque illa quoque tolluntur penitus sublato transitu; Natura enim fructus terræ omnium hominum causa producit, quoniam itaque non omnia fert omnis terra, hinc sequitur, quod sublato transitu excluderentur homines à fructibus, qui apud ipsos non sunt: Excluderentur à necessitatibus humanis, quia multæ terræ tam incultæ, ut incolas alere non possint. (3.) Quia jus transeundi est aliquod individuum, inde occupari non potest, quoniam itaque hoc jus individuum, ante occupationem omnibus hominibus competit, post occupationem competere non potest, quia territoria saltem possunt dividi: Nec obstat aliò posse transiri: nam idem dici posset de transitu per terram, quod sc. per fluvium Mare iri posset, atque ita totum illud jus illuderetur. Huc

pertinet illud *Seneca lib. 4. de Benefic. c. 28.*
Deus quædam in universum humano generi
dedit, a quibus excluditur nemo: nec enim
poterat fieri, ut ventus bonis Viris secundus
esset, contrarius malis. Commune autem
bonum erat patere commercium Maris, &
regnum humani generis relaxari. Idem
confirmat Elisabetha Angliæ Regina ap.
Camden. ad ann. 1580. & 81. dum Hispanico
in Anglia legato respondit: Rei alienæ do-
nationem & imaginariam proprietatem &
præscriptionem, quæ obtendat Rex Hispa-
niæ, nihil obstare quo minus ceteri Princi-
pes commercia in Indicis regionibus exer-
ceant, ac Oceanum libere navigent, cum
maris & aëris usus omnibus sit communis:
Nec Jus in Oceanum populo aut privato
cuiquam possit competere, cum nec natu-
ræ nec usus publici ratio occupationem per-
mittat. Item, Principes non habere ejus-
modi in mare dominium, ut navigantibus
ejusdem usum non minus quam aëris prohi-
beant. *Camden. ad ann. 1602. Add. Grot.
Mar. Lib. cap. 13. Nolden de Nobilit. c. 2. n.
56. seq. Zouch. de Jur. & Jud. int. Gent. p. 2.
Sect. 3. S. 10.* Quod si ergo nullo jure usus
Maris

Maris prohiberi possit, sedis omnibus summo jure pateat, inde haud necessum ducimus, quod Seldenus atque ipsius Asserclaæ prætendunt, ut is qui transiturus est, Dominum Maris ob transitum compellet, quia (1.) Jure Naturali suo jure uti quis potest sine alterius venia ac consensu (2.) quia cum transitus maris debeat Jure Naturali unicuique, inde Dominus Maris transitum impedire non potest, si impedire non potest, frustra est compellatio, hæc ergo non juris, ac necessitatis est, sed humanitatis. Ex his itaque abunde ac solide constabit, in cassum agere, Anglos & Batavos, si in probanda causa, cur Svecis atque Danis commercia cum Gallis quoad dictas merces interdixerint, ad titulum Dominii Maritimi recurrere velint, atque in eo refugium querere, nam uti ex veris ac genuinis Juris Naturæ ac Gentium principiis hæctenus antevertimus, usum sc. navigandi omnibus esse communem, indeque illum a nemine prohiberi posse: Ne dicam quod & ipsi Angli & Batavi adhuc de Dominio Maris inter se contendant, ac litigent, ac propterea non una vice acriter collisi, illis Dominium Maris sibi vindicantibus,

tibus, his liberum mare esse obtendentibus, adeo ut hæc propria inter eos dissensio sola sufficiat, quod titulum Dominii Maritimi pro valida causa prohibitiva commerciorum cum Gallis obtrudere ac suggerere haud valeant.

CAP. IV.

Anglos & Batavos non posse prohibere Svec. ac Dan. commercia ex capite injusti belli à Gallis illati.

AN ergo quod Galli injustum bellum gerant, Anglis ac Batavis jus natum Svecorum ac Danorum cum Gallis commercia sufflaminare? Si plures bellum gerant, ei opem ferre oportere, qui juste bellum gerit, defendit *Grot. de J. B. & P. l. 2. c. 15. n. 13. & l. 3. c. 17. n. 3.* E pigliando la guerra il Principe, s'appigli al giusto. Ut loquitur *Bernard. Rocca in seiner Kriege Discurs. l. 1. c. 11. Add. Les Essais de Ms. de Montaigne l. 3. ch. 1. f. 719.* Quin si evidentissima sit hostis nostri in nos injustitia, & exteri cum in bello iniquissimo confirmant, non tantum civiliter de damno, sed & criminaliter tenei, ut is qui Judici imminenti reum manifestum

stum eximit, & in eos statui posse, quod delicto convenit, ita ut intra eum modum etiam spoliari possint, ut censet *Grot. de J. B. & P. l. 3. c. 1. §. 5. n. 3. in fin. Add. Loccen. de J. Marit. lib. 1. c. 4. n. 9. Marquard de Jur. Merc. l. 1. c. 16. n. 34. & Alber. Gentil. lib. 3. cap. 16.* Et licet Grotio largiamur, eum, qui neutri parti addictus, non debere hosti meo injustam causam foventi ullo modo succurrere, aliàs ipsum teneri de damno, ac res ipsius ac naves intercipi posse; attamen nemo inficias ibit, quod hinc causæ æstimatio, si se. hunc juste, illum inique arma induisse judicabis, admodum periculosa, cum quis facile periculis partium potest involvi. *Bæcler. Diss. 5. Quæis in Turb. p. 203. & 4.* Imo & illud obstat, quod uterque belligerantium hostem suum injustam belli causam fovere, se autem juste bellum vel inferre vel excipere contendat; per sepe autem ignoretur, & admodum dubium, cui credi debeat, in quo & perspicacissima ingenia fallere possunt! nam in naturalibus, & moralibus disciplinis non æque ut in mathematicis invenitur certitudo, harum enim formæ nihil interjectum habent, sicut inter rectum & curvum nihil est

est medii, at illarum formæ solent habere latitudinem; sic æstas calida & sicca, hyems frigidum & humidum judicatur, & inter hæc medium est Ver, nec calidum nec humidum, & Autumnus qui nec frigidus, nec siccus est, sed utrumq; temperatum: Ita & in præsentis casu scœpius nulla invenitur certitudo vera, nisi dixeris hanc intentionem belligerantium, dum quisque justam causam se habere putat, id operari, ut neuter injuste bellum gerere vel excipere credatur, eodem modo ac Jure Civili, ex hac intentione excusantur litigantes, quoniam utrinque juramentum calumniæ præstant se credere se habere justam litigandi causam. Quicquid sit, si dilabamur ad hypothesein, ac perscrutemur, quisnam Belligerantium, Angli & Batavi, an vero Galli justiore belli causam foveant, major difficultas sese exserit. Quod si de bello Gallorum cum Imperio Germanico sermo esset, salva res foret, horum enim invasiones in Imperium tantum justitiæ hæctenus præ se tulerunt, quantum adhuc hodie Anglorum ac Batavorum *λησπικη*, vel etiam possessio Ducatus Bipontini, Svecis a Gallis contra omne jus ac fas erepti, de quo apposite di-

cj

ci poterat illud, quod a Romanis Ictis prodi-
tum est, Prædonem esse eum, qui rogatus de
possidendi causa, nullam aliam adfert, nisi
quod possideat. *l. probare de. §. fin. & LL.*
seqq. ff. de hered. petit. Et eleganter *Augu-*
stinus lib. 4. de Civit. DEI cap. 6. Inferre
bella finitimis & inde in cœtera procedere,
ac populos sibi non molestos sola regni cu-
pitudine conterere, quid aliud quam grande
latrocinium nominandum est. *Add. Ano-*
wymi liber, cui titul: Re Schiavo di sue cu-
pidità, overo Idea delle procedure, è machi-
nationi ambitiose della Francia dopo la Pace
di Nimega sino al presente. *It. Les Moyers*
de delivres l' Europe de l' Usurpation de la
France. *Kulpis in not. ad Monzamb. de St.*
Imp. Germ. c. 2. §. 5. p. 297. cum seqq. *Die*
Keyserl. Antwort auff das Französische
Manifest, oder Declaration von 18. Octobr.
an. 1688. Due propositioni esibite alla Corte
Papale dal Sign. Cardinale d' Estrè in nome
del suo Principale it Redi Francia. Proposi-
tio a Comite de Lobkowitz exhibita an. 87.
Regi Gallie. Reponse donnée a Monsf. le Com-
te de Lobkowitz de la part. de sa Majesté
Tres-chrétienne, a Versailles le 6. Mat. 1687.
G

Et Epistola Regis Hispanie ad Papam scripta.
ibi. Come el Rey de Franzia no guarda paz,
ni tregva, y con todos los Principes de Eu-
ropa ha sido infractor de sus Tratados. ---
movio la Gverra al Emperador sin causa,
sin razon, ni motivo, solizitando en Ungaria
a un tiempo la rebellion a su Prinzipe: La in-
justa Gverra hecha en el Palatinado con in-
cendios execrables, no practicados asta aho-
ra por las mas Barbaras nazioni &c. Sed
missis his, nobis hîc solummodo inqviren-
dum restat in justitiam, vel injustitiam belli,
qvod contra Gallos ab Anglis & Batavis ger-
itur, qvi primitus arma apprehendisse nobis
videntur, dum Regem Angliæ Jacobum, Lu-
dovici fœderatum bello petierunt. Sed qvo
jure? Videtur Batavorum causa belli impul-
siva ad duo præprimis capita reduci posse (1.)
qvod ideo contra Jacobum arma sumserint,
qvia ipsis constabat arctum illud fœdus inter
Jacobum & Ludovicum Regem Galliæ ini-
tum, nihil aliud comprehendere, qvam mu-
tuum horum Regum nexum in perniciem
Batavorum; vel etiam (2.) qvod plurimi
subditorum Regis Jacobi Principem Au-
riacum in subsidium contra Regem jura
atqve

atque libertatem suorum subditorum destru-
entem vocarint: Quantum ad primum ca-
put, in eo jus quod quaerunt Batavi, non in-
venient, nam ex eo quod conjecturemur foe-
dus inter duos Principes potentes initum
tendere in nostram perniciem, non licebit u-
num vel alterum ex his bello petere, quia a-
lias bellandi nec finis nec modus esset, sed
homines sub hoc praetextu, toties quoties va-
nus pruritus eos ad pugnam concitaret, ad
arma profuissent, ac in bellum belluarum in-
star ruerent, quo ipso tranquillitati generis
humani parum consuleretur, sed multum
decederet: Optime Cicero, *in omni Republi-
ca maxime conservanda sunt jura belli, nam
temere in acie versari, & manu cum hoste
configere, immane quiddam & belluarum
simile est.* Ut ergo maxime in bello de-
fensivo praeveneri liceat vim non praesen-
tem, cum in moralibus & naturalibus pun-
ctum non invenitur sine aliqua latitudine,
non sufficit tamen ad talem praevencionem
qualiscunque metus ac suspicio, sed justus
requiritur metus. *vid. Decius Consil. 603. de-
betq; constare de potentia & animo alterius,
& quidem ita ut certum id sit eâ certitudine,*
qvæ

quæ in morali materia locum habet. *H. Grot. de J. B. & P. l. 2. c. 22. n. 5.* quanquam sufficiat qualiscunque metus ad apparatus defensionis & conscribendum militem. *Vid. Straub. Diss. Exot. 9. n. 15.* Magis ergo palpabile Batavos ad secundum caput provocaturos, quod & inde colligo, quia cum Miles Belgicus Duce Principe Auriaco in Angliam esset trajiciendus, non volebant Fœderati Belgii videri bellum gerere, sed tunc prætendebatur causam ad illos non spectare, neque se velle huic negotio immiscere, sed Principi Auriaco ab Anglis contra Regem in subsidium vocato Classem & militem ad instantiam ipsius saltem datum; Ratio sane pro colorando hoc facto, uti mihi quidem videtur, satis jejuna, & nimis longinquius petita. Quicquid sit, duo hoc in negotio præprimis ventilatione digna (1.) an Angli Regis sui pertæsi ob ademptam aliquatenus populo libertatem jure potuerint Principem Auriacum in subsidium evocare (2.) an Princeps Auriacus jure potuerit arma capere pro alienis subditis, ut ab his injuriæ Imperantis arceantur. Quod primam quæstionem concernit, Angli suarum actionum invenient

ent

ent Patronos ac Præcones in Monarchomachos, qui cruda hæc & seditiosa inculcant, sc. Rege contra datam fidem agente & adimente populo libertatem, potestatem omnem in ipsum collatam desinere, eumque fieri sicut unum ex nobis, ac per consequens Regem à subditis throno dejici posse, neque eos ullo modo amplius obligatos esse ad ipsi obediendum: Inter hos fere agmen ducunt, *Stephanus, Junius Brutus, Althusius, Seyfelius, Buchananus & Miltonius*; quorum nefario ac pernicioso dogmati sese opposuerunt *Arniseus, Albericus Gentilis, Claudius, Salmasius, & Job. Barclajus* integris libris; singularibus autem Epistolis *Casaubonus, & Bochartus*. Quorum rationes ex ipsis Autoribus peti possunt, cum omnium ferme manibus teruntur: Interim firmiter persuasum est, quod cum Majestas sit in Civitate ubique summa potestas, inde à populo judicari aut resisti ei regulariter non posse (1.) enim id vis Vocabuli *Summa* infert, vid. *Grot. de J. B. & P. l. 1. c. 3. n. 7. ibiq; Bæcler. Bodin. de Republ. l. 3. c. 5. Pufendorf. de J. N. & G. l. 7. c. 2. n. 3. & 4. Tillet en ses memoires liv. 1. ch. 1.* (2.) id patet ex intentione incuntium

euntium Civitatem , qvorum ab initio hæc
fuisse videtur , ut adversus summam Pote-
statem sibi nihil juris relinquerent, nam finis
Societatis postulabat , ut in ordine imperandi
& parendi instituendo aliquis esset, cujus ma-
le facta alium Judicem præter Deum vindi-
cem non ita facile haberent, sed qvod ille di-
ceret, id pro omnium & singulorum volun-
tate haberetur. *Vid. Hobbes de Cive. cap.*
5. & 6. Les Princes sur leur peuple ont auto-
rité grande, Mais Dieu plus fortement dessus
les Rois commande. (3.) id patet ex na-
tura negotii, populus enim dum semel se
omni potestate abdicavit , omneqve Jus
Rempublicam administrandi in Principem
transtulit, nullum jus habebit malas actio-
nes Principis judicare, nam omnem suam
vim & potentiam in aliquem transtulisse, ni-
hil aliud est, qvam de jure suo resistendi de-
cessisse, ut bene animadvertit *Hobbes de Cive*
cap. 5. n. 11. Inde si Princeps Rempublicam
male administrat, populus de eo se conque-
ri non potest, sed debet patienter præsentem
Servitutem pati. Hanc in rem Valentianus
Imperator Militibus, qvi ipsum Imperato-
rem fecerant, postulantes, qvod ei non
pro-

probaretur, respondit secundum Sozomenum
in Histor. Ecclesiast. ut me ad imperandum
Vobis eligeretis, in Vestra situm erat potestate,
Omilites, at postquam elegistis, quod nunc
petitis, in meo est arbitrio, non Vestro. Vobis
tanquam subditis, competit parere: Mibi ut
Imperatori quæ facienda sunt cogitare. Inde
optimum Taciti præceptum, bonos Impera-
tores voto expetere, qualescunqve tolerare.
lib. 4. Hist. It. ferenda Regum ingenia, nec
usui crebras mutationes lib. 12. Annal. Atqvi
hæc doctrina etiam cum Jurisprudencia Di-
vina competit, quam laxam enim potesta-
tem suos in subjectos Principes habeant,
Deus per Samuelem Populo Israel præscri-
psit, 1. Sam. c. 8. vers. 11. seqq. (qui textus lo-
quitur de Jure, & non de facto Regis, ut
perperam putant Junius Brutus in Vind.
cont. Tyrannos & Wilhelm. Schickard. in Ju-
re Regio Hebræorum) Et ne populus Israel
contra Principes suos quippiam auderet,
contra inobedientes Divino ex præcepto
constituit jus Moses. vid. Deuter. 17. vers. 12.
Inde Paulus Apostolus ad Rom. c. 13. inquit.
Ὡστε ὁ ἀντιπασσόμεν ὁ ἰὴ ἐξουσία ἰὴ ἑ θεῶ
ἀγαθῆ ἀντίσκειν. An ergo Reipublicæ
ni-

nihil in Tyrannum liceat, sed ei in detrimen-
tum Civium grassari impune permittendum?
Resp. Licet Populus tam facile resistere non
valeat summæ Potestati, ob abdicatam semel
à se potestatem & translatam in Principem;
Attamen si Princeps omnia jura Reipublicæ
evertat, præsentem Reipublicæ statum de-
struat, veram religionem tollat, ac in mo-
dum Juliani Apostatæ reformet, sese hostem
Reipublicæ præbeat, nullaque spes emen-
dationis, quin publica autoritate regno de-
jici possit, nullum dubium. Dum enim in-
cipit Princeps esse verissimus Reipublicæ ho-
stis, definit esse Civis s. pars Reipublicæ, cu-
jus ipse præcipuum membrum est, & tum al-
ia ipsius causa fit, alia Reipublicæ. Ex his
sequitur (1.) quod Princeps male Rempubli-
cam gerens non statim pro Tyranno ha-
bendus. sit (2.) quod Tyrannus regno solum-
modo privari possit. Non autem (3.) occi-
di (quæ fuit doctrina pernicialis Jesuitarum,
imprimis *Joh. Mariana de Inst. Reg. l. 1. c. 7.*
§ 8. conf. L'histoire de Louis XIII. Roy de
France par. D. J. D. S. pag. 44. & Gra-
mond. lib. 1. Hist. Gall. p. 59. Edit. Tolos.) E-
xemplum in V. T. præbet David, qui Saulum
atut

ut pessimum Principem interficere noluit.
Quem locum, ubi *D. Ambrosius* attingit lib.
3. *Offic.* quærit, cur noluerit? & respondet
(1.) habuit rationem pietatis, quia noluit in
Dei unctum manum attollere: habuit quoque
rationem prudentiæ, quia noluit dare ex-
emplum subditis in futurum, itaq; pro Deo &
pro se fecit. Hinc est quod Cæsaris cædem
probare non possim. *Senec. Trag. 8. Add.*
Remarques ou Reflexions Critiques Morales
& historiques sur les plus belles pensées des
Anciens & Modernes. Reflex. 199. p. 385. Nec
supplicium Neronis. *Sueton. in Neron. c.*
49. Tacit. l. 15, Annal. c. 52. Multo minus
Caroli II. Regis Angliæ: de qua lege *Lam-*
berti Sylvii Flor Anglic. p. 193. seq. Historiæ
Parliamenti Angliæ Breviarium, autore T. M.
Ziegler de Regicid. Angl. Batai Elenchus
Motuuum Angl. Salmasii Defensio Regia.
Boscobel ou Abrege de ce qui s'est passé dans
la retraite memorable de sa Maj. Britan. ap
res la Bataille de Worcester. Ἐικὼν Βασι-
λική of the King Charl. II. Printed at Lon-
don 1648. (4.) Sequitur si Tyrannus sit depo-
nendus, hanc mutationem Imperii publica
autoritate instituendam esse, neque privatis

D

per-

permittendam. Privati enim sæpe sunt depravatae opinionis, ignari consiliorum publicorum & arcanorum Imperii, & odisse se-
lent Imperantium actiones, utpote quibus præter humile omnia sordent. Hinc optime inquit *Traiano Boccalini in Raggvaglio 18. Cent. 1.* che sotto le Monarchie, dove la vil plebe per se era incapace, da saper discernere il Principe legitimo dal Tiranno per la commodita grande, che l'ignoranza del popolo dava agli ambiciosi, ai seditiosi, agli amatori delle novitadi, alli disperati delle cose loro familiare, di altrui col pinelli de falsi pretesi, coi colori delle hypocrisie dipingere gli scelerati Tyranni per Principi legitimi, i Principi legitimi per crudeli Tyranni, affine che il mondo non si empisse di uccisioni, e di essecrande confusioni, &c. *Add. Dialogue des Rois Louis XI. & Louis XII. dans les Camps Elisées. f. 38. seq. & Histoire de l'Etat present de l'Emp. Ottom. par Ms. Riccaltio. liv. 1. c. 4. f. 67. 68. (5)* Demum sequitur depositionem fieri non posse, nisi in urgentissimo casu, & quando nulla spes emendationis; ac in eo licet imitari Medicos, qui nunquam urendo vel secando utuntur, nisi ad desperatos

ratos

ratos casus, & ubi nulla alia spes recuperanda sanitatis: Inde malum Principem ejicere non licitum, Pessimum autem naturalis ratio, ut & Jus Divinum permittit. Quod si ergo ex his sanioris prudentiae politicae principis de facto Anglorum quod sc. se Regi Jacobo oposuerint, & Principem Auriacum in subsidium vocarint, dijudicari liceat, nobis ac cuivis, cui sana mens, fatendum erit Jacobum fuisse unum ex iis Principibus, qui inter malos referuntur, dum non secundum Leges & Pacta Rempublicam administravit, non autem qui inter pessimos censentur; nam eo nondum deventum erat, ut Jacobus se gessisset pro hoste Regni, dum in quibusdam saltem hactenus reformationem susceperat, neque etiam omnis spes emendationis aberat; Accedit quod degradatio Regis Jacobi, & vocatio Principis Auriaci in subsidium, non facta fuerit publica autoritate, consensu sc. totius Parlamenti sed saltem à quibusdam Privatis, quo casu nec Tyrannum ac Principem pessimum è regno ejici posse, à nobis jam evictum. Constat ergo quod nullo jure degradatio Regis Jacobi defendi possit. An ergo pro subditis alie-

nis defendendis justum sit bellum, ut sc. ab
ipsis injuriæ imperantis arceantur? Vid. di-
stinguentem *Grotium de J. B. & P. l. 2. c. 25.*
J. 8. Nos cum *Pufendorfio de J. N. & G.*
putamus, quod quis possit arma capere pro
alienis subditis, eo casu quo subditi imma-
nem superiorum sævitiam armis recte à sese
possint amolire. Inde ut à thesi deveniamus
ad hypothesin, dicimus, quod cum Anglis
non fuerit jus sese opponendi Regi suo Jaco-
bo, inde nec Principi Auriaco arma pro
Anglis capiendi. Et quanquam hîc particu-
laria quædam concurrant, sc. Principem
Walliæ esse supposititium, cum Rex Jacobus
ad procreandum inhabilis, &c. uti in multis
scriptis Hollandi divulgantur, cujus com-
matis etiam est liber, *Le Batard ancien Pro-
tecteur du nouveau.* It. *Les Moyens de de-
livrer l'Europe de l'usurpation de la France.*
Les amours de Messaline atque sic videatur
ex mala intentione Jacobi quod Principem
Auriacum cum sua Conjuge à successione
excludere voluerit, supposito alieno partu
jus esse natum Principi Auriaco, huic malo
in tempore occurrere, ac jus successionis,
quod ipsi vel Conjugi suæ jure competeret,
antea

antea sibi afferere, ac vindicare, antequam
id ipsi ab altero interverti poterat; Attamen
omnia hujus generis, quæ in Hollandia de
Jacobò circumferuntur, potius satyram ac
fabulam, quam veritatem sapere videntur,
quod nemini mirum esse potest, cui sc. de
genio satyrico hujus Gentis constat: Inde
est, quod ex eo certi quid inferri aut con-
cludi adhuc nequeat: Tali autem casu quid
obteneat. *Vid. Pufend. de J. N. & G. l. 7. c.*
8. §. 10. Add. H. Grot. l. 1. c. 4. §. 15. & l. 2. c.
6. §. 5. Quamquam forse id de Principe Au-
riaco non dixerim, cum ob communem
consensum Anglorum Rex legitimus fa-
ctus ac actu exercitium omnium jurium,
quæ Regi alias competunt, habet: forse eo-
dem modo ac Jure Civili & inter privatos,
rependente & lite nondum decisa, omnia
manent in pristino statu, quia novi Regis ele-
ctio Regi legitimo præjudicare non potest,
in eum enim semel jam translata est à popu-
lo omnis potestas, inde omne jus regni pe-
nes ipsum manet, utcunqve possessionem
amiserit: quo pertinet Lucani illud de Sena-
tu Romano.

D 3

Non

Non unquam perdidit ordo
Mutato sua jura loco.

Neque populus hanc potestatem regiam, ut a se abdicatam cum amplius non habeat, in aliam conferre potest, nisi vel prior Rex mortuus, vel sponte jus suum cesserit, vel etiam manifestæ tyrannidis reus potestatem suam amiserit: Hæc itaque omnia saniori doctrinæ conformia credimus, nihilque prolatum putamus, quod in unius vel alterius injuriam tendere possit, aut alias dictum non volumus: Eum enim in finem saltem hæc ex limpidiſſimis prudentiæ politicæ fontibus aliquantulum fusius deducere placuit, ut sc. illud constet, quod hoc capite demonstrare voluimus: nempe ex titulo injusti belli a Gallis illati Anglos & Batavos Svecis ac Danis commercia cum Gallis prohibere non posse, cum Angli unâ cum Batavis nihil præcipui habeant, de quo circa justitiam belli se præ Gallis gloriari possint: Frustra inde agunt, atque in vanum laborant, si in hoc principio fundamentum intentionis, ac causam impulsivam prohibitæ navigationis ad Oras Gallicas ponere velint.

CAP.

CAP. V.

*Anglos & Batavos non posse inhibere
Svec. ac Dan. ad Gallos commercia ex
capite fœderis cum illis initi.*

DUæ sunt imprimis causæ, quæ Gentes
ad fœdera pangenda impellunt, Indi-
gentia sc. commerciorum, & necessitas au-
xilii mutui ad defensionem nempe contra
vim externam, aut repetitionem ejus quod
nobis debetur. Inde fœdus est vel mutua
assistentiæ, vel Commerciorum, vulgo
Commerciæ tractat; utrumque initur ob
diversas causas, diversa hâc requiruntur pa-
cta, inde nec unum cum altero quidpiam
commune habet; hæc quæ principia cum
adeo clara sint, certitudinemque mathema-
ticam habeant, inde naturali ratione di-
stante sequitur, quod licet Sveci ac Dani
non tam Pacati, quam Batavorum & An-
glorum fœderati dicendi videantur, ob fœ-
dus nuper inter ipsos initum, de se invicem
suppetias ferendo contra quoscunque insul-
tus hostiles, id tamen commerciis nihil præ-
judicare, cum ejusmodi pacta & fœdera
semper intelligantur, salva libertate com-
merciorum, quam clausulam ut perpetuo

annexam habent, & quæ ea sequitur ut symptoma corpus; quippe cum illis foederibus nihil negotii habent commercia, quibus saltem promittitur mutua assistentia contra insultus hostiles, quis enim dixerit, me propter pactum particulare ob certam rem cum altero initum, ideo privari iis quæ sunt Juris Gentium, & quæ toto humano generi in quocunque statu etiam hostili competunt. Harum ergo rerum cum diversa sit natura, atque diversa causa, inde etiam diversus erit effectus, cum res diversæ uno eodemque jure censerinon possint: Dicta sequens notabile ac illustre exemplum adhuc magis illustrat: Foedere sc. inter Svecos & Belgas anno 1645. inito, cavetur articulo quidem VI, ut neuter confœderatorum hostem qui nunc in præsens hostis est, aut deinceps enasci poterit, consilio, ope, pecunia, comœatu, milite, navibus, nautis, armis, pulvere pyrio, aut munitionibus, ullisve bellicis rebus aliis juvet. Articulo autem sequente VII. additur, Licet vero neutri Confœderatorum licitum sit, hostem sui confœderati, dictis priori articulo, rebus juvare, id tamen ita erit interpretandum, ut navigatio atque usus com-
mer-

merciorum liber sit subditis cujusque ; cum
hoste foederati , qui alia de causa quam ob
hoc foedus, bello cum foederatorum altero
fuerit imnixtus ; ut salvo hoc foedere , sub-
ditis ejus , cui bellum non est libere liceat
navigare & commercia sua quaecunq; exer-
cere cum subditis hostium dicti foederati.
Vid. Bœcler Diss. 5. Quies in Turb. ad Grot.
p. 208. & 218. Sic cum anno 1653, bello inter
Anglos & Hollandos commisso , hi Svecor-
um commercia turbare ac naves abripere
inciperent, jactantes eam mercium subvecti-
onem capiti foederis de non juvando hoste
repugnare, iis responsum fuit: Foedus com-
mercii usum non prohibere. *Pufendorf.*
Comm. rer. Svec. l. 25. §. 39. Praestent igitur
Angli ac Batavi, ad quod Jus Gentium
eos obligat, ac naturalis ratio pactaque con-
venta astringunt, i. e. libera commercia cum
Gallis Svecis atque Danis integra atque salva
relinquant, & sic exacte rursus praestabunt
Sveci atque Dani, ad quod pacto ac foedere
sefe obligarunt, alias nec ad id ullo jure te-
nentur : Singula enim capita cujusvis foe-
deris conditionis vim habent, quasi expres-
sum esset, haec ita faciam si & alter faciat quæ

D 5

pro-

promisit : *conf. Alberic. Gentil. lib. 3. c. 24. Ayala lib. 1. c. 6. n. 17. Grot. l. 3. c. 19. §. 14.* Inde Henricus IV. Rex Gallia non obstante foedere Vervinensi anno 1598. inter ipsum & Hispanos inito, qvo inter alia cautum erat, ne Rex Batavis succurreret, nihilominus hos anno 1608. tam pecunia qvã militibus juvavit, idque ideo, qvia Hispani erant, qviprimis alio tempore pacem fregerant. Non obstant le Traité de Vervin, selon leqvelle le Roy s'etoit obligé de ne point assister les Hollandois ni directement, ni indirectement. Toute fois il n'avoit pas laissé de les secourir toujours d' argent, & de faire passer a leur service grand nombre de Noblesse & de Volontaires, tellement qv' il y avoit plusieurs Regiments Francois tous entiers. Ainsi ce n'etoit pas sans qvêqve raison apparente, qve les Espagnols crioient, qv' il enfraignoit visiblement le Traite de Vervin. Mais ces reproches n'etoient pas justes, parce qv' ils l'avoient rompu les premiers par cent attentats. *L'histoire de Henry le Grand par Perefixe f. 422.* Et cum anno 1509. Naves quædam Lubecensium a regis Danicis, post factam jam Nicopingæ pacem detentæ fuerint,

rint, bonaque direpta, inde & hi sibi quoque
vicissim licere pacta conventa violare judi-
cantes, octodecim grandes naves, frumen-
to, sale, panno, & bellicis munitionibus o-
nustas, Stockholmiã miserunt. *Vid. Crane-*
zii Vandol. & Saxon. Contin. pag. 133. Eo-
dem modo cum Belgæ anno 1653. auxilia ex
foedere anni quadragesimi quinti à Svecis
expõscerent, fuit responsum, Belgas usque
adeo illius foederis nullam habuisse ratio-
nem, igitur nec Sveciam amplius teneri fœ-
dere, quod ipsi Belgæ prius abruperint. *Pu-*
fend. l. 25. rer. Svec. §. 40.

CAP. VI.

Anglos & Batavos non posse inbibere
Svec. ac Dan. cum Gallis commercia
ex Jure Gentium.

Videndum an ex Jure Gentium An-
gli ac Batavi factõ suo aliquam spe-
ciem ac colorem conciliare possint; nec
dubium est, existare hîc quorundam Gen-
tium exempla, quæ Pacatis libera cum al-
tero belligerantium commercia haud per-
miserunt, sed ea quantum possibile fuit,
impeditum ivere: Neque hîc Angli ac Ba-
tavi necesse habent, ad exterorum exempla

recurrere, eaque ex longinquo quærere, cum domestica ipsis in promptu sint: sc. ex orto anno 1652. inter Anglos & Batavos bello, hi prohibuerunt sub pœna confiscationis, picem, linum, eannabim, similiaque materialia, quæ inimicis subsidio esse poterant, in Angliam ferre. *Conf. Observations concerning the Dominion and Sovereignty of the Seas by Sir Philip. Medows, Knight, chap. 4. pag. 24. & 25.* Sic quoque Elisabetha Angliæ Regina Anno 1599. publico Edicto prohibuit, ne qui neutros partes tenerent, ullo modo merces in Hispaniam ferrent. *Ventant populos quoscunque ullos commeatus, resve alios in Hispaniam ferre, inquit Grot. Hist. de reb. Belg. lib. 8. p. 372.* Inde Naves Hanseaticæ eò quod merces prohibitas v. g. frumentum, quo tunc temporis Hispania indigebat, aliasque provisiones præprimis navales, commodas ad reparandam classem, quæ paulo ante grave damnum passa erat, Hispanis subministraverant, captæ, mercesque fisco addictæ. *Vid. Camden. ad ann. 1589. Thuan. Hist. lib. 95.* Et in Oratione suâ Regina Angliæ Legato Poloniae, qui nomine sui Regis exposulabat, Jus Gentium esse

se

se violatum in commerciis cum Hispano af-
fine suo prohibitis, respondit ap. *Camden.*
in Hist. Elisab. ad ann. 1597. Quod Jus Gen-
tium toties in Oratione tua usurpas scire de-
bes, exorto inter Reges bello licere uni par-
ti auxilia, vel subsidia ad alteram missa inter-
cipere, & providere ne damni sibi inde quid-
piam existat: Hoc nos dicimus Naturæ ac
Gentium juri esse consentaneum. *Add.*
Alber. Gentil. l. 1. de Jur. Bell. cap. 21. &
de Advocat. Hispan. l. 1. c. 20. Sed parum vel
nihil hisce rationibus obtinebunt Angli &
Batavi; quanquam enim in confesso, nihil
commerciorum prohibitione usitatus esse,
exinde tamen nihil evincitur, nam aut pa-
cta & conventiones inter summas Potestates
circa modum commercia cum hostibus ex-
ercendi adsunt, aut non; Si non adsint, re-
currendum ad Jus Gentium erit, videndum-
que in quibusnam rebus illud Pacato com-
mercia cum belligerantibus permittat, jam
posito, Juri Gentium consentaneum esse, uti
& certe est, quod Pacatus ad Belligerantes
merces in & extra bellum utiles afferre pos-
sit, certo si in eo quid contra fiat ab uno belli-
gerantium, & hinc libera alias commercia

D 7

Paca-

Pacatorum impediatur, nullum dubium quin
in Jus Gentium impingant, ejusque attempta-
ta tanquam acta contra rationem ac usum
inter Gentes receptum considerata sint, ac
per consequens ejus prohibitio, ne merces
ad alterum belligerantium deferantur, ut
omni jure invalida nullum effectum habe-
bit, nec ad Jus inter Gentes constituendum
efficax erit, cum non facta per se, sed jure &
ratione munita considerari debeant, & ex-
emplis non judicandum, sed Legibus. l. 13.
C. de sentent. & inter loc. Cotman. Vol. 1. Conf.
18. n. 189. Inde posito nulla hic adfuisse
pacta, quin factio hoc Anglorum & Batavo-
rum læsum Jus Naturæ ac Gentium, trala-
titium; Quod si autem pacta specialia hæc ad
fuerint, salva res est, hujusmodi enim pa-
cta sunt conventiones particulares, a Jure
Gentium recedunt, illudque limitant, inde-
que ex iis nihil inferri potest, quod omnes
obliget, cum tanquam inter alias acta aliis
præjudicare nec possunt, nec debent, neque
natura eorum patitur, ut paciscentium per-
sonas excedant: Talia autem pacta inter
Elisabetham & Civitates Prutenicas & Han-
seaticas extiterunt, teste Camdeno, quibus
gautum

cautum erat ne Civitates Prutenicæ ac Han-
seaticæ Regni Angliæ hostes commeatu ju-
varent, his disertis in privilegio verbis: *Li-
cebit prædictis mercatoribus, quo voluerint
tam intra regnum & potestatem nostram,
quam extra, mercantias suas portare ac por-
tari facere, præterquam ad terras manife-
storum & notiorum hostium.* Quod &
Regina per Burghlejum Thesaurarium,
Admirallum, Robertum Cecilium, & For-
telcum ab intimis Consiliis Polono Legato
inter alia nunciari jussit. *Add. Jansonii
Mercurius Gallo-Belgicus, tom. IV. lib. 19.
pag. 328. seqq.* Quod autem imperiosam
Elisabethæ responsionem concernit, illam,
si historiam consulamus, Reginae ex justo
fervore excidisse patet, utpote quæ Oratoris
Poloni libertate, quæ in orando usus ipsi vi-
debatur, multum offensa, indigneque fere-
bat, quod hic postquam Reginae tradidisset
litteras, more in Anglia insolito ad inferio-
rem Conclavis partem, vultu ad Reginam
obverso, retrocessit, ac ibi alta voce, Orati-
one Latina conquestus, Jure Gentium viola-
to, commercia cum Hispanis a Regina pro-
hibita, quæsitoque inde colore bona in fis-
cum

cum esse abrepta : Hæc Polonum negligere non posse, cum ob damna suis illata, tum etiam ob affinitatem, quæ ipsi cum Hispano & Austriaca familia intercedit. Proinde ablata restitui, & liberam jam inde in Hispania navigationem permitti postulat; Sin minus, denuntiat, Polonum rationes initurum, quibus suis suorumque subditorum rebus consulat, & eos respiscere faciat, qui injuriæ auctores extiterunt. Indeque Regina exemplo hominis audaciam hisce verbis compressit. Quam decepta fui? Legatum expectavi, Heraldum inveni. Per totam vitam hujusmodi Orationem ne audivi quidem. Non possum satis mirari tantam audaciam & temeritatem. Quod si tale aliquid Rex tuus tibi mandaverit, quod valde dubito, ideo factum existimo, quod Juvenis cum sit, neque ordinaria sanguinis successione sed electione ad Regnum nuper promotus, non adhuc intelligat rationes hujusmodi negotiorum, nec ea quæ nobis cum ejus Prædecessoribus intercesserunt. Ad te quod attinet, multos quidem libros legisse nobis videris, ea tamen quæ ad res Politicas pertinent, parum intelligere &c. *Vid. Camden. p. 4. Hist. Elisac. p.*

694. 695. Etsi igitur jure poterat Regina Civitates Prutenicas & Hanseaticas a commercio cum Hispano excludere, tamen peritiores existimabant, ut observat Thuanus, imprudenter à Regina atqve adeo ab Anglis factum esse, ut tam alieno tempore Civitates Vandalicas cum Poloniae, Daniae ac Sveciae Regibus societate conjunctas, exigui lucri causa irritaverint, nam inde evenire potuisse, ut ad tantam injuriam ulciscendam Hispanos annona, navibus & apparatu bellico juvassent, quibus ille instructus novam classem instruere & rursus Angliam feliciori fortassis exitu adoriri potuissent. *Vid. Thuan. Histor. l. 96.* Idem ferme judicium ferendum de prohibitione illa liberae navigationis a Batavis facta, de qua vid. *Philipp. Medou in his Observ. concerning the Dominion of the Seas ch. 4. p. 24.* Hæc ergo exempla, & si quæ adhuc alia adduci possent, nihil inferunt, sed in contrarium ac pro nobis stat Gentium observantia, quæ non immerito optima rerum humanarum interpret dicitur. *l. si de interpretatione ff. de LL. Surd. Decis. 94. n. 37. Decian. V. 4. Conf. 44. n. 28. Simon de Præcis de ult. Volunt. interpr. 2. dub.*

dub. 1. solut. 2. n. 14. Præclarum hanc in rem existat exemplum apud Georgium Pachymerium, autorem *αὐξ. δολορ, histor. Byzant. 2. 4.* de Chryseensibus, qui in bello Latinorum adversus Byzantinos, etsi inter utrosque medii habitarent, tamen Neutrales se gerebant; idque sine periculo. Namque uterq; hostium indigebat eorum opera, & metuebat, ne hostiliter tractati ad alteros sese adjungerent, plurimumque momenti ad se opprimendas adferrent. *Vid. Berneger. Quest. in Tac. qu. 155.* Flagrante inter Philippum Pulchrum Franciæ & Gvidonem Comitem Flandriæ bello, cum Reginerius Grimaldus Gallicæ Classis Præfectus (Maistre de la Navy du Roy de France, tum eum aliæ Nationes vocabant) Mercatores in Flandriam præter navigantes interceptos bonis spoliasset, insurrexit contra Regem Franciæ tota ferme Europa Maritima, ut Angli Genouenses, Catalonni, Hispani, Alemanni, Zelandi, Hollandi, Frisii, Dani, Norwegi, præter alios Imperio Romano-Germanico subjectos. *vid. Selden. de Mar. Claus. lib. 2. c. 27. pag. 501.* Et anno 1458. Lubecensis Civitas significationi a Dantiscanis sibi factæ,

ctæ,

etæ, ne cum Malgenſibus, & Memelenſibus Dantiſci hoſtibus mercaturam exerce-
ret, parendum non cenſuit. Sic quoque
1522. flagrante inter Svecos ac Danos bello,
cum Danus Anſiaticas Civitates rogaffet,
ne cum Svedis commercia haberent, quæ-
dam Civitates amicitia ipſius indigentes, mo-
ram geſſere, aliæ non item. *Vid. H. Grot. de
J. B. & P. l. 3. c. 1. n. 3. in not.* Eodem modo
cum anno 1469. Chriſtianus I. Rex Daniæ
clafſem in Sveciam armaret, hæc quæ na-
vem Lubecenſem plurimis onuſtam merci-
bus, ceu hoſtilem, quod e Svecia adveniret,
alteramque e Livonia invaſiſſet. Lubecen-
ſes mox commercia ſuſpenderunt, & Lega-
tum ad Regem miſere, qui erepta reddi po-
ſtulet, & cum id diſtractis multifariam mer-
cibus fieri non poſſet, cautum fuit ne dein-
ceps damnum ullum paterentur: Cumque
eodem anno Rex Lubecam veniſſet, queren-
tes damna accepta mercatores audivit, ac
putato uniuſcujuſque damno, partem ejus
ære præſente ſarſit; de cætero vero ca-
vit, Chilone urbe atque arce pignerata.
Joh. Meurs. Hiſt. Danic. lib. 1. p. 16. 17. Chri-
ſtiani Succellor ac filius Johannes, anno 1403.
Lube-

Lubecensibus per Ablegatum significari
iussit, ne Svecos, quoniam ipsi cum his bel-
lum, com meatu aut armis juvent, alias eos
hostium loco habiturum; Cui Lubecenses
responderunt; *Causam eam ad se minime per-
tinere: se, obnoxios neutri parti mercaturam
exercere, ideo neque libera navigatione in-
terdicere quonquam posse*: missus postmo-
dum a Jacobo IV. Scotiæ Rege Legatus ad
Lubecenses, qui idem urgebat: Herum su-
um Joanni avunculo contra Svecos per
duelles iusta arma capienti, opem ferre
statuisse. Ac proinde Civitates illas moni-
tas velle, ne in Sveciam quicquam inferant,
quod rebellionis gentis confirmandæ usui ul-
li esse possit: Si quæ contra quid auderet,
eam hostis loco fore. Cui responsum fuit:
*Postquam merces & pecunias ac negotiatio-
nis suæ socios, toto illo regno haberent, ma-
xima suarum rerum se jactura affectum iri,
si commerciis usitatis excludantur tum iniquè
secum agi, si fortunis istis suis, ob discordi-
am utriusque ejus regni, evertantur. Meurs:
Hist. Dan. lib. 2. pag. 41. Pace Verviniensi
inter Henricum IV. Regem Galliæ & Hispanos
initam, cautum erat art. 2. Ne unus al-
teri*

veri damnum inferret, nemini quavis aperta
vel ficta ratione, in cuiusvis eorum jacturam
faveret. &c. Nihilominus Henricus IV. his
non obstantibus Belgas tum Hispanorum
hostes, pecunia aliisque rebus juvabat; & O-
ratori Hispano anno 1605. se ea propter apud
Regem Henricum conquerenti, respondit.
*Que pour son argent, il estoit en son pouvoir
d'en faire ce qu'il luy plairoit, & de le pre-
ster, ou de les donner sans qu'on y pust trou-
ver a dire.* Prefixe histoire de Henry le
Grand. part. 3. f. 406. Braudlacht Pacif. Au-
stro-Hisp. Gall. Hist. cap. 10. p. 79. Cardinal
Ossat Epist. 327. Vid. tamen Varillas Histoire
de Francois 1. p. 318. Sed forsitan fortiora ar-
gumenta erunt, & magis stringentia, si An-
glorum ac Batavorum propria exempla pro-
ducamus, ex iisque demonstremus, quod
quando Svecis &c. cum aliis bellum fuerit,
Anglos & Batavos nihilominus libere cum
hostibus Svecorum &c. commercia exercu-
isse. Item, quod Angli ipsimet iniquum ju-
dicaverint, tempore belli alias nationes bello
non implicitas a promiscuo commercio ar-
cere, sed hæc in mercibus quæ usum in & ex-
tra bellum præstant, permiserint. Primum
insignia

insignia exempla comprobant. Sic cum anno 1551. Lubecenses Batavis denunciarent, ut a Danorum, quos ipsi hostes tum habebant, commercio abstineretur, Batavi non paruerunt; Ac bello ardente inter Sveciam & Poloniae Regem nunquam passi sunt Hollandi sibi aut hujus aut illius gentis commercio interdici, testante *H. Grotio de J. B. & P. l. 3. c. 1. in not.* Anno superioris seculi 56. Gustavus I. Sveciae Rex, literis significabat Regi Daniae Friderico, quomodo bello cum Russis invitus culpa Magni Ducis Moscoviae implicitus. Cum autem Angli novum & inusitatum per Mare Glaciale ut vocant, iter in Mascoviam ad portum S. Nicolai sibi aperuissent, praetervecti Norvegiam; quod omnibus circum jacentibus regnis, sed & Maris Balthici accolis & Civitatibus in aestimabili damno futurum sit, dum omnis generis vetita bellica instrumenta & arma ad Russos deportarent, quibus contra Christianos nimis muniri, & ad exemplum Turcae potentiae per Asiam & Africam elatae, etiam Imperium in Europam affectare possent. Proinde se amice desiderare, ut Rex Fridericus & suo emolumento tuendo, & aliorum
Chri-

Christiani nominis membrorum ingenti de-
trimento amoliendo, istum navigationis
cursum Anglis præoludere velit. Eodem
& communium commerciorum nomine ad
Reginam Angliæ (Mariam) misit: sed ab ea
responsum accepit, se suis subditis liberta-
tem navigandi, quo velint, ex privilegio
nactis, inhibere non posse. Velle nihilo-
minus invectionem in Russiam prohibere.
Quod tamen factum non est, nec de mutuis,
commerciis certi quid responsum. *Loccen.*
Hist. Svec. lib. 5. Eodem modo anno 1644.
Batavi neutiqvam omiserunt commercia
cum Danis tunc Sveciæ hostibus. *Pufen-*
dorf. Comm. rer. Svec. lib. 25. §. 39. Quibus
exemplis ad convincendum Anglos & Bata-
vos quid solidius esse potest? cum tanqvam
pedisseqvam habeat Juris Naturæ regulam:
Quod quisq; juris in alium statuerit, ut ipse
eodem jure utatur. Et quid opus est verbis,
ubi rerum testimonia adsunt. De Elisabe-
tha Angliæ Regina legimus quod flagrante
inter Ipsam & Hispanos bello, cum Hanse-
aticæ Civitates libertatem transvehendi mer-
ces in Hispaniam peterent, his responsum de-
derit a transvehendis armis, aliisque bello
con-

conducibilibus abstinere, in cæteris vero mercibus (sic Regina) transvehendis nihil vos impediemus, sed vestrorum subditorum naves solito more commorari, & prætervehi omnium cum favore permittemus, ut institutam navigationem perficiant. Vid. Selden. in Mar. Claus. l. 2. c. 20. p. 423. Et anno 1653. die 5. Jul. Bonello Commissario Svecico a Parlamento Angliæ responsum; Exceptis mercibus bellicis Anglos promittere, Svecorum navigationi quæcumque versus nullum a se impedimentum allatum iri, & quæ naves in suos portus abductæ sunt, eas restituendas, reparatis quoque impensis ac damnis. Puffend. rer. Svec. lib. 25. §. 46. Quid? quod cum anno hujus sæculi 77. in Confessu Parlamenti Anglicani de bello Gallis in adversa Flandria præpollentibus inferendo deliberaretur, & inferioris confessus ordines sponderent ut omnia cum Gallis commercia exteris quoque prohiberentur, respondit Carolus II. Rex Angliæ vix unquam se existimare fuisse Gentem, quæ tam procaciter Orbem universum provocare ausa sit. Vid. Actes de la paix de Nimegve Tom. 2. f. 308. Hæc ergo exempla cum infinitis aliis, quæ adduci

adduci possent, si non præsentia sufficerent, nemini quidpiam dubii amplius relinquere credo, quod Jure Gentium non liceret Pacatis ad utrumque belligerantium merces in & extra bellum utiles deferre, nec hanc libertatem vel ab uno vel ab altero citra injuriam restringi posse: Et licet, quædam exempla adhuc in contrarium exstarent, tamen ea non impediunt, quin minus libera Pacati cum belligerantibus commercia in Jure Gentium sint fundata; nam ut quidpiam Juris Gentium sit, non requiritur omnium Gentium voluntas ac approbatio, uti id operose demonstravit *B. Mev. in Prodrom. Jur. Gent. Insp. 3. n. 6. & 7.* alias enim vix Jus Gentium fingi posset aut concipi, cum nullum datur Jus, quod ab omnibus Gentibus in universum sit receptum; Nobis inde suffecerit, quod multæ Gentes, eaque moratiores approbarint, ac consenserint in libera Pacati cum Belligerantibus commercia, atque ita juris apud plerasque esse, idemque dictare rationem naturalem.

E

CAP.

CAP. VII.

*Anglos & Batavos non posse sufflamina-
re Svec. ac Dan. commercia ex capite in-
noxie utilitatis, aut ex pretextu
lesionis.*

ULtimum patrocinium Anglorum & Batavorum in læsione positum est, quorsum se præcipue conferunt, prætendentes, ne merces quæ usum aliqualem in bello præstare possunt, ad Gallos deferantur, alias enim horum vires nimis incrementum sumere, quod esset prolatandi belli ansam dare, cum Galli si nec cum Svecis nec Danis ipsis intercederet commercium, citius pacem appeterent, sic enim cum tempore tam nervus rerum gerendarum sc. nummi, quam etiam aliæ res ad bellum atq; classem instruendam ac restituendam propter damnum elapso anno receptum, ipsis deficerent; Atque sic in effectu Anglis & Batavis damnum Svecos & Danos inferre nemo non videt, cum & alias damnum dedisse censeatur & is qui occasionem damni dat. *l. 4. ff. vi bon. rapt. l. 11. §. ult. l. 57. inf. ff. loc. l. 15. ad L. Cornel. de Sycar.* Cum tamen ille qui neutrarum partium se profitetur id operari debeat, ne quid faciat
quo

quo alteri parti faveat, alteri damnum inferat. *Conf. Bœcler Diss. 5. Quies in Turb. ad Grot. pag. 202. & 203.* Idem est *Ambrosii* effatum, 3. *de Offic. cap. 9.* si non potest alteri subveniri, nisi alter lædatur, commodius est neutrum juvari quam gravari alterum. Locum etiam hîc illud *Amalasuenthæ* ad *Justinianum* apud *Procopium 1. Goth.* habet in hostium esse partibus qui bello necessaria hosti subministrat. *Morisor. in Orb. Marit. lib. 2. c. 19.* Inde *Civitatibus* *Hanseaticis* conqverentibus naves suas a *Classe* *Anglica* contra foedus, quo cavetur, ut illæ *Civitates* tuto possent amicæ esse etiam hostibus *Angliæ*, & cum iis commercia habere, (spoliatas, respondit *Regina Elisabetha*; Non esse hoc colere cum utrisque amicitiam, si alteros lædas, juves alteros; imo hoc esse auxiliari hostibus, & cum his adversum alios facere. *Alber. Gentil. de Jur. Bell. l. 7. c. 22. pag. 438.* *Thuan. lib. 96. Histor. Add. Selden. Mor. Claus. lib. 2. c. 20. & Loccen. de J. Marit. l. 1. c. 4. n. 9.* Similia sunt quæ leguntur in libro Gallico, cui tit. *Les Moyens de delivrer l'Europe de l'Usurpation de la France.* *Hagæ 1689. edito pag. 129.* Un etat neutre

croit estre en droit de porter a l'une & l'autre
des parties ce qu'ils ont de besoin, & leur
marchans s'enrichissent de la depoville de
ceux qui se battent, je voudrois bien voir,
come le Roi de Dennemarck, se pourroit de-
fendre qvoad son Allié Lovis XIV. lui de-
mondera de la poudre & du salpetre, pour
de l'argent, qui est ce dont il a plus de
besoin præsentement. Cependant il est
facile a juger, qve ce seroit porter un
grand prejudice aux ennemis de la Fran-
ce & les priver peutêtre d'un grand avanta-
ge, qv' ils purroient obtenir par le manqve-
ment d'amunitions, c'est pourqvoï dans une
si favorable conjoncture, les Alliés ne souf-
friront rien a leur prejudice, ni qui puisse
leur porter coop dans leur entrepiles. &c.
Et hæc quidem aliquam veritatis speciem
præbent, sed re penitius perpenſa, apparen-
te cum vero collato, & discussis singulis ar-
gumentis, apparuit, has rationes nihil soli-
di in se continere, nihilqve quod Svecis aliis-
qve Pacatis præjudicio esse possit, propu-
gnare. Nam (1.) jus meum metu tuo non
tollitur, aut inimicis tuis jus meum com-
mercia libere cum Vicinis exercendi, & illa
qvæ

quæ supersunt ipsis pretio concedendi, minui potest; sed potius inhumanum fuerit & iniquum impedire aliquem, qui res, quibus abundat, apud volentes distrahere vult, quo minus necessaria quibus caret, inde sibi comparare queat. *Add. Bœcler. ad Grot. l. 2. c. 2. §. 20.* In his casibus enim, ut *Cic. lib. 3. Offic.* scribit, suum cuique incommodum ferendum est potius, quam de alterius commodis quidpiam subtrahendum. Imo (2.) damnum Batavis & Anglis a Svecis & Danis inferri non videtur: Inter certissima enim juris enunciata est, neminem damnum facere, nisi qui id facit quod facere jus non habet. *l. 151. de R. J. l. 49. §. 1. ad L. Aquil. l. 2. ff. ne quid in loc. publ. & jure suo qui utitur, nemini facere injuriam. l. 13. §. 1. de jurej. l. 3. §. 11. ff. de lib. hom. exhib. l. 53. de injur. l. 26. de damn. infer.* Cum ergo Sveci ac Dani jure suo utantur, nemini que damnum inferant, ac libero cum Gallis commercio interesse atque lucrum proprium solummodo quarant, hoc ipsis a Batavis & Anglis prohiberi non debet, etsi id aliquantulum cum eorum incommodo fiat, nisi alias contra Jus naturæ ac Gentium agerentur.

re velint ; nãm quod incommodum ex eo
fentiant, ipsi in causa sunt , non Sveci, nec
Dani; ne Dicam quod & horum intentio hie
consideranda , quæ, cum ut Pacati æqua-
lem erga utrumque bellantium animum ge-
rant non tam directa est ad Gallos iuvandos,
quam solummodo ad seipfos indemnes ser-
vandos, cum eorum intersit libertatem com-
merciorum conservari : Interesse autem est
principium & finis omnium actionum hu-
manarum, unde apposite Itali : *Ogn' uno
tira l' acqua al suo molino.* Et ut Cicero lib.
3. offic. loquitur, *Omnes expetimus utilitatem,
ad eamq; rapimur.* Quod omnia jura per-
mittunt , ut sc. unicuique liceat vigilare pro
commodo suo, etiam in alterius damnum,
*l. 24. in f. l. 6. §. 7. ff. quæ in fraud. credit.
l. 1. §. 2. l. 2. §. 9. de acq. plur. l. 1. §. 7. ne
quid in flum. publ. l. 1. C. de alluv.* quod ma-
xime verum est, si non ut alteri noceatur, sed
rem suam augendi animo, ut hie, quidpiam
fiat : Regulæ enim bonæ interpretationis
volunt, ut inspiciatur, quod principaliter a-
gitur, non quod extrinsecus in consequenti-
am venit : Inde locum hie habebit illud,
quod rescripsit olim Theodoricus Rex Go-
thorum

thorum ap. *Cassiod. lib. Variat cap. 34.* sc.
tunc de exteris esse cogitandum, cum se ex-
pleverit ratio propriæ necessitatis. Ex quo
patet (3.) insigniter lædi potius Svecos & Da-
nos, quippe turbata navigatione omnia re-
gni incrementa, omnes nervos incidi, cives
ademptis rem querendi mediis ad desperatio-
nem agi tralatitium, cum e contra quantum
expediat Principi, subditos habere locupletes
ipsæ Romanorum Leges innuant. *vid. S. f. 7.*
de his qui sunt sui vel al. jur. l. 1. §. 20. ff. de
quest. Nov. 10. c. 1. Nov. 52. & 149. (4.) Alia
adhuc gravis læsio Svecis ac Danis hac pro-
hibitione subnascitur. Eadem enim ratione
qua Angli & Batavi iis prohibent merces ad
Gallos deferre & Galli Svecis possunt in-
hibere, ne hi Anglis & Batavis fori copiant
præbeant. Quod factum anno 1653; hoc
enim tempore bello inter Anglos & Batavos
commisso, cum hi naves Svecicas & illorum,
qui neutras profitebantur partes, mercibus
bellicis onustas interciperent, spoliarent,
nautis sæpe crudeliter habitis; eo exemplo
Angli quoque ut Hollandis paria reponerent,
omnes naves paratu bellico onustas
in Hollandiam tendentes abripiebant. *Pu-*

fendorf. lib. 25. rer. Svec. §. 39. Et Bonello
Commissario Svecico super libertate navi-
gandi Svecicis navibus haud turbanda cum
Parlamento Angliæ agenti, id responsi da-
tum: quamdiu Belgarum interdictum de
mercibus bellicis subsisteret, se non posse
concedere, ut earundem in Hollandia libe-
ra sit vectura. Sed si Belgæ impedire desi-
sterent, quominus eadem in Angliam im-
portentur, se libenter exemplum imituros.
Pufend. l. 25. §. 46. (5.) Inde frustra ar-
guunt Angli & Batavi, prodesse ad bellum
eo citius finiendum, si Svecos cum Danis a
commercio cum Gallis excludant; Falsus
enim est prætextus & latet anguis in herba:
nam quod Gallis deest, id ipsis partim a reli-
quis Pacatis suppletur, imo nec ipsi Hollan-
di datâ occasione ejusmodi merces a Svecis
& Danis primitus coemptas in Galliam tra-
jicere omittunt, ut sic nemo non videat
istam commerciorum turbationem non tam
spectare ad detrimentum hosti inferendum,
quàm ut omnia commercia in Anglorum
& Hollandorum potestatem redigantur:
Id ergo præcipue Angli & Batavi hac prohi-
bitione intendunt, (1.) ut commercia Svecor-
rum

rum ac Danorum sufflaminent. (2.) ut Paca-
torum commercia ac lucrum ad se trahant,
ac sic quasi monopolium, satis alias generi
humano invisum, ac noxium, constituent
(3.) ut Sveci ac Dani tanquam neutri parti
addicti eo promptius, si & ipsi hujus belli in-
commoda sentiant, omni studio ad pacem
conciliandam incumberent, cum alias ve-
rendum esset, ne iidem lucrosum sibi bellum
cujus occasione Svec. ac Dan. commercia
incrementum capere videntur, quantum
possent alere satagerent. Quæ molimina
an æquo animo a Pacatis ferenda, nemo fa-
cile dixerit. (4.) Demum quæ in Anonymi
libro gallicâ lingvâ scripto leguntur, vana
sunt, nec huc pertinent, cum enim merces
bellicas ad Gallos deferre Pacatis, admini-
mum Svecis nunquam in mentem venerit,
neque id Jus Gentium, nec pacta conventa
permittant, inde hæc sponte corruunt: Et
quod si id etiam à privatis quandoque fa-
ctum fuerit, imputari tamen hoc superiori-
bus non potest. *Vid. Loccen. de Jur. Morit.
lib. 3. cap. 4. & librum Consulatûs Maris lin-
gvâ Italica conscriptum.*

CAP. VIII.

*Nulla æquitate ac ratione nisi Anglos
& Batavos prohibendo Svecis ac Dan.
merces ad Gallos de-
ferre.*

DEmum his Anglorum & Batavorum
attentatis obluatur æquitas & sana
ratio; Ratio enim vult, & æquitas exposu-
lat, ut Pacatus tanquam neutri parti addi-
ctus æqualia utriqve belligerantium officia
exhibeat, nec quicquam eximii præ uno in
alterum conferat, sed bona fide id operam
det, ne quid faciat quo alteri parti favere,
alteram odisse merito suo credatur. Non
impediat hanc, illam sublevet, non præstet
illi, quod isti negat, sed aut neutram aut u-
tramqve necessariis rebus ex æquo juvet:
Hæc enim est Neutralitatis indoles, ut ad
eam utraqve bellantium pars pari ratione
obstringatur, nec ex ea uni plus emolumen-
ti quam alteri accedat. *Vid. Pufend. lib. 11.
rer. Svec. §. 28. Grot. de J. B. & P. lib. 2. c. 14.
§. 13. Bœcler. Diff. 5. ad Grot. Quies in Turb.
pag 202. Wilhelm Neumaier de Neutral. cap.
9. th. 12. seq.* Inde cum Sveci Anglos & Ba-
tavos quibuscunqve rebus juvent, sanc ex
natura

naturā correlativorum ipsis tanquam neu-
tras profitentibus partes summo jure licebit
Gallis iisdem mercibus succurrere; correla-
tivorum enim idem est iudicium & eadem
disciplina & de uno depositum trahitur ad
alterum *l. f. de accept. l. f. C. de indict. vi-*
duit. l. 1. C. de Cupress. neq; jure diverso una
eademqve res censi debet. l. 23. de Usucap.
c. 22. de privileg. c. 30. de Decim. Hinc olim
Corycenses apud *Thucyd. lib. 1.* aiebant, Athe-
niensium officii esse, si extra partes esse ve-
lint, aut Corinthios, ne ex agro Attico mili-
tem conducant prohibere, aut idem sibi per-
mittere. Et L. Æmylius Prætor Tejos ar-
guit, quod commeatu classem hostium ju-
vissent, vinum promississent, addens, ni ea-
dem Romanæ Classi darent, se pro hosti-
bus eos habiturum. Et Henricus IV. Rex
Galliæ, cum post pacem Verviniensem cum
Hispano conclusam multi ex Gallis sub Bel-
garum foederatorum signis militarent, Ora-
tori Hispano de eo se conquerenti respon-
dit: *Que pour les hommes, ils n'y alloient,*
point par ses ordres, & qu'il y avoit des
Francois au service de l'Archiduc aussi bien,
qu'au service des Hollandois. L'Histoire de

Henry le Grand par S. Perfixe. p. 3. f. 406.
Add. Grot. lib. 8. Annal. Belg. pag. 367. Eo-
dem modo Carolus II. Rex Britanniae Le-
gato Hispanico 1677. sollicitanti, ut suis qui
Gallis operam addixerant, domum redire
juberet Rex, id sibi non integrum esse re-
spondit, quippe neutris partibus addicto, ni-
si illos quoque qui in foederatorum partibus
haerebant, revocaret. Verba ipsa sonant.
"Ne seroit ce pas aussi un des avantage aux
"confederes, si sa Majesté accorderoit ce qui
"est contenu dans le memoire, car il ne sertit
"pas bien seant, selon la nature & l'impar-
"tialité d'un Mediateur de rappeler ses
"Sujets d'un coté, & non pas de l'autre,
" & s'il rappelloit tout en general, ce sera
"aux desavantage des Confederes, avec qui
"ils ont été durant la plus grande partie de
"la gverre, & en plus grand nombre. *Actes*
"de la Paix de Nimegue. Tom. II. f. 261. Et
Civitas Bremensis Episcopo Monasteriensi
die 18. Septembr. an. 1675. transitum pro
suis militibus desideranti denegabat, eo
quod & idem Svecis denegatum erat. *Mul-
ler. Contin. Dasß verroit. Europ. p. 798.*
Hinc inter pacta Neutralitatis inter Christi-
nam

nam Sveciæ Reginam & Ducem Curlandiæ
de anno 1647. *Art. 2.* hæc cauta reperiuntur.
Quod si vero Dux Curlandiæ certa quædam
sui territorii: loca Polonis pro transitu ali-
quando assignaverit, eadem quoque Svecicis
copiis militaribus quovis tempore pateant,
Vid. Londorpii Acta Publ. part. VII. l. 7. c.
164. Male e contra audiunt Genouenses,
conf. Dialogo fra Genova & Algeri Città
fulminante dal Gjove Gallico. pag. 4. 5. ibi
Devi sapere ancora, che a questi Assentisti io
dò i principali impieghi, e li migliori digni-
tà della Republica in compensa del loro affet-
to verso la Spagna &c. Atque hæc Gentium
exempla magnam æquitatem spirant, cum
si Pacatus utriq; parti belligerantium æquali
modo succurrit, neutra pars habet, unde se
conqueri possit: Ex eodem fonte Svecis ac
Danis, cum Anglis ac Batavis merces quas-
cunque subministrant, multo magis licebit
Gallis alia quæ ut causa sine qua non belli se
tantum habent, suppeditare, argumento
sumto a majori ad minus, nam cui plus licet,
ei etiam quod minus est, licebit. *l. 21. ff. de R.*
7. l. 7. ff. de servit. rust. prad. l. 8. §. 13. ff.
quib. mod. pign. solo. Aut ad minimum An-

gli & Batavi, dum commerciorum cum Gal-
lis cessationem tam anxie a Svecis & Danis
efflagitant, pati debent, ut si ab altera forse
parte a Gallis sc. idem a Svecis & Danis in
præjudicium primorum petentium desi-
deretur, neq; hi ut neutri parti addicti, ac qui-
bus æqualem animum erga utramque par-
tem ferre convenit, fori usum Anglis & Ba-
tavis præbeant: quod tamen tum invitis &
iniquis forsân oculis viderent, imo omnem
potius adversus hoc lapidem moturi. Quod
tibi ergo non vis fieri, alteri ne feceris, re-
gula Naturæ est, ac perfectum divinæ huma-
næque Legis documentum. *Decian. Vol. 1.
Conf. 25. num. 71.* Nam & Lex DEI est, & re-
gula Christi: Quæcunqve vultis, ut faciant
vobis homines & vos facite illis. *Matth. c. 7.
vers. 12. Luc. c. 6. V. 31.* Et Imperator censet,
non esse audiendum qui petat id, cujus con-
trarium in casu contrario non esset postula-
turus. *l. 35. §. f. C. de Donat.* (2.) Uti frustra
laborant Medici de Panacæo omnibus mor-
bis applicando, ita & frustra Batavi & Angli
in prohibitione mercium quæ & usum in bel-
lo præstant, ne ad Gallos deferantur, omni-
bus Gentibus facienda. *Ridiculus quoque
esset*

esset Medicus, si in Diætâ ægrotantibus præ-
scribenda, uno se tantum modo serviret;
aut eadem semper medicamenta adhiberet
tam in morbis cacöëthis, sive malignis, ha-
bitalibus, chronicis, quam in morbis le-
vioribus, & symptomaticis: Nihilque ipsi
interesset, an ægrotus Senex sit, vel Juvenis,
an robustus vel maculentus ac debilis, an
Germanus vel Italus; cum tamen peritis
constat, Antimonio, stibio, Elleboro, Mer-
curio, non in levibus sed in magnis morbis
& summa urgente necessitate esse saltem u-
tendum: Nec debili tantum opium aut ex
medicamentis solventibus tantum solventia
esse dandum quam robusto ac nondum de-
bilitato, facile enim alias fieret, ut ægri in
læthargum, vel in superpurgationem ex al-
terutro errore dilabantur: Nec ægro debili
vigente morbo Seni in medio hyeme morbo
frigido affligente tantum sanguinis detra-
hendum, quam robusto ac Juveni. &c. Idem
quod diximus de corpore humano, obtine-
bit quoque in corpore civili: Inde ponam-
us, multas Civitates inferiores ad Me-
tropolin hæcenus detulisse varias merces,
vinum, oleum, sericum, cerevisiam, fru-
mentum

mentum &c. Principem autem postmo-
dum facto edoctum, partem horum com-
merciorum ipsius Metropoli plus damni
quam emolumentum hactenus adtulisse, in-
de Edicto constituit, ne Civitates inferiores
in posterum ad Metropolim cerevisiam ac
frumentum deferant, quoad reliquas merces
autem ut vinum, sericum, ipsis liberum cum
hac remanere debeat commercium: Jam
autem cum quarundam harum Civitatum
commercia unice instrumento & cerevisia
consistant, quæ hoc Edicto in totum ever-
sa conspiciuntur, quis non dixerit, Principis
Edictum hoc casu esse temperandum, ac
has Civitates in prima libertate esse restitu-
endas, salva remanente Edicto quoad reli-
quas. Eodem modo judicandum erit de
prohibitione illa Anglorum & Batavorum
de non oportandis in Galliam mercibus,
quæ usum in & extra bellum præstare pos-
sunt, quippe quæ ratione Svecorum & Da-
norum, licet posito quod alios abstrahendo
ab his obtineat, locum habere non potest,
quia præcipue Svecorum & Danorum com-
mercia consistunt in his mercibus, nempe
in pice, resina, lino, cannabe, funibus nau-
ticis,

ticis, ligno, cupro, ferro: Merces autem
luxuriæ inservientes, ut vinum, aromata, fe-
ricum, nec Svecia nec Dania producit, ne-
que hic exportantur, sed in hæc regna ex a-
liis locis invehuntur, Svecis ac Danis vicif-
sim aliis Nationibus dictas merces suppedi-
tantibus, quas exportare & ad quoscunque
libere deferre si ipsis ab Anglis & Batavis in-
hiberetur, sane vix ac ne vix hi aliud agerent,
quam ut indirecte totam navigationem illis
inhiberent, atq; omnem mercaturam in effe-
ctu tollerent; in quâ tamen horum regnorum
salus unice consistit; quod & olim jam A-
xelio Oxenstierna Cancellario persuasum
erat, opes publicas non a fundis pendere,
quorum modicus satis in Svecia & Finnonia
fit redditus, frugibus magis quam pecunia
constans, sed cultura metalli fodinarum ac
commerciorum; ac quæ inde promanant
vectigalium ubertate. *Pufendorf. lib. 22.
rer. Svec. §. 37.* Et secundum hanc justî &
æqui normam Chrittina Sveciæ Regina ad-
versus Batavos urgebat, ut si utique merces
bellicos ad Anglos deferri nollent, saltem
picem & cannabim exportari non prohibe-
rent. *Pufendorf. Comm. rer. Svec. lib. 25,
§. 39.*

§. 39. Nulla igitur æquitatis ratio, ne probabilis quidem ulla sententia pro Anglis & Batavis stat; imo adducta ratio sola sufficeret, quominus Svecis ac Danis ab Anglis & Batavis libertas commerciorum ac facultas deferendi ad Gallos merces in & extra bellum utiles restringi aut tolli possit, licet verum pro falso supponere ac largiri velimus, posse alios Pacato prohiberi, ne merces, quæ usum in & extra bellum præstant, ad unum vel alterum Bellantium deferat, cujuscumque contrarium jam supra discussimus.

CAP. IX.

Anglos & Batavos vi pacti conventi esse obstrictos ad permittenda Svecorum ac Dan. cum Gallis commercia.

HÆc, nisi me omnia fallunt, sufficere possent, pro adstruendo id, quod in nos probare suscepimus, sc. nec Jure Gentium, nec ex æquitate aut quocumque prætextu Anglos & Batavos Svecorum ac Dan. cum Gallis commercia sufflaminare posse; At cum duplex vinculum fortius ligat quam unum, inde explicandum restat, ad quid Anglos & Batavos constringat Jus Gentium particulare,

lare, seu mutuū pactum cum Svecis ac
Danis initum; quod pactum & foedus non
incommodè Jus Gentium particulare dixe-
ris; Præter mores enim communes pro jure
etiam inter Gentes habendum est, id quod
Gentes singulæ cum singulis inter se consen-
tiunt, utpote per pacta, conventiones & fœ-
dera, cum communis Reipublicæ spon-
sio Legem constituat, & populi universi non
minus quam singuli suo consensu obligen-
tur. *Vid. Zouch. de J. & Jud. int. Gent. p. 1.
Sect. 1. §. 1. in fin.* Sicuti ergo Jus Gentium
commune violare Gentibus moratoribus
religio est, ita non minus paciscentibus san-
cta sit observantia Juris Gentium particula-
ris. Ad quid autem pacta conventa An-
glos & Batavos obligent, comprobatur fœdus
navigationum & commerciorum anno
1679. 2. Octobr. inter Svecos & Batavos ini-
tum, quo hæc expressa leguntur *Art. 14.*
*Illæ navigandi & commercandi libertas ad
omnia mercimoniorum genera se extender,*
exceptis solum iis quæ articulo proximo se-
quuntur, & contrabandæ nomine indigitan-
tur. Art. 15. Sub isto nomine Contrabandæ
sive mercimoniorum prohibitorum solummo-
do

do comprehendantur arma, sclopeto, aut
tormenta majora, bombardæ cum suis igni-
ariis, & aliis ad ea pertinentibus, ignes missiles,
pulvis tormentarius, fomites, globi, cuspides,
lanceæ, hastæ, bipennes, tubi catapultarii,
(vulgo mortarii) inductiles sclopi (vulgo
Petardæ) furcæ sclopetaria, balteri sclopet-
arii, Salpetra, Sclopeti, globuli s. pilæ, quæ
sclopetis jaculantur, Cassides, galeæ, thora-
ces, loricati (vulgo cuirasses) enses eorumq;
baltei & similia armorum genera, atq; omnia
ad instruendos equos necessaria, Schlopethecæ
& quacung; alia instrumenta bellica. Art. 16.
Inter bona prohibita nequaquam censebun-
tur hæc quæ sequuntur mercimonia, triti-
cum, hordeum, & aliud quodcung; frumen-
ti, vel leguminis genus, olea, Vina & omne ge-
nus salis, nec non omnis generatim annona,
quæ ad victum hominis & vitæ sustentatio-
nem facit, sed nec ferrum, cuprum, æs, nec
quicquid ad construendas, instruendasq; na-
ves necessarium, cujus notæ sunt cannabis,
lindeamen velis nauticis aptum, pices tam li-
quidæ quam aridæ, omne genus mali, trabes,
lignum incurvum, tabule navales, ruden-
tes, anchora, vel anchorarum partes quali-
bet,

bet, nec alia quaecumq; merces, quæ pro terre-
stri vel maritimo, bello formatam non accepe-
runt, multo minus hæc, quæ ad alium quem-
vis usum jam apparatus, ac conformata sunt,
quæ plane inter mercimonia libera censebun-
tur, juxta atq; alia qualibet merces quæ in
articulo proxime præcedenti non comprehen-
duntur, ita ut a subditis utriusq; partis eti-
am ad loca inimica, liberrime transportari,
& invehi possint, exceptis duntaxat oppidis,
locisq; obsidione cinctis, circumseptis & in-
desitis. Correspondet cum his tractatus
commerciorum anno 1676. die 27. Nov. in-
ter Svecos & Hollandos initus, nisi quod e-
jus Artic. IV. pecuniæ quoque mentio fiat, sc.
quod hæc inter merces vetitas referri non
debeat. Simile commerciorum foedus ex-
stat inter Regem Daniæ & Ordines Foed.
Belg. anno 1684. mens. August. initum. *Vid.*
Aitzema Sacken van Staat en Oorlogh. Vol.
XII. lib. 22. pag. 126. Vix ergo animo con-
cipi potest, quomodo tam levibus innixi cau-
sis Angli & Batavi induci potuerint, ut con-
tra datam fidem manu sigilloque principali
firmatam, spreto insuper Jure Gentium pas-
si sint, subditis Svecicis & Danicis tam vio-
lenter

lenter insultari, merces eorum abripi, sed & propriam existimationem, famamque tam foeda catastrophe deuenustari; cum sancte promissis stare proprium Principum sit. Aut adsunt forse adhuc prætextus, quorum furo temeratam fidem palliare possint? Solenne sane est Principibus, si ipsis non plus volupe conventiones servare, quod regressum sumant ad poenitentiam & restitutionem integrum, si non beneficio Prætoris aut rescripto Cæsaris, saltem ea lege quæ apud Potentiores sacrosancta habetur, ut in summa fortuna id æquius melius censeatur, quod sit validius, & quod aliqua specie rationis incrustari possit. Infirma fidei vincula sunt literæ magnificis pollicitationibus & resignationibus refertæ, cum subscriptione manus Regiæ, & ibidem appenso majore sigillo, nisi mens composita sit ad pacta conventiona regie religioseque custodienda. *vid. Baudius de Induc. Bell. Belg. lib. 1. pag. 41.* Ad hunc modum Elisabetha Angliæ Regina cum anno 1595. pecuniam mutuam ab Ordinibus Belgii repeteret, & hi ex contractu 1585. contenderent pecuniam non repræsentandam priusquam bellum finiretur, nec a pacto

cto

cto resiliendum, si Regina suo consulat hono-
ri: Contra censuit illa ex *his Jurisconsulto-
rum & Politicorum oraculis*: Omnes Con-
tractus cum Principe intelliguntur admittere
interpretationem bonæ fidei, neque Princeps
tenetur ex suo contractu, quando ex justa
causa contractus cedit in publicum detri-
mentum. Pax non rumpitur si Princeps re-
cedat a pacto suo, quando ex novi casus
contingentia id fiat, vel quando res devenit
ad novum casum, de quo fuisset aliter pro-
visum, si fuisset cogitatum: Fœdera & pa-
ctiones Principum cavillari non debent, ne-
que violentibus pacta debent observari.
Princeps contractui celebrato in causa re-
spiciente Statum suum non tenetur si in præ-
judicium & detrimentum subditorum ver-
gat. Omnis conventio quantumvis jurata,
intelligitur rebus in eodem statu permanen-
tibus, non autem illis mutatis: Fortius quis
obligetur Reipublicæ quam proprio pro-
missioni. Atque ex *Seneca autoritate lib. 4.
de Benefic. c. 134.* Non mutat sapiens consi-
lium omnibus his manentibus quæ erant
cum sumeret. Ideo nunquam illum pœni-
tentia subiit, quia nihil melius illo tempore
fieri

fieri potuit, quam quod factum est, nihil melius constitui quam constitutum. *Camden. p. 4. Hist. Elisab. ad ann. 1595. Add. Job. Labardaus Hist. de reb. Gallic. lib. 5. p. 74. 75. edit. Paris. anno 1671.* Ad hoc caput quoque provocare videntur Angli & Batavi, obtinentes, eorum promissa utilitate proprii status temperari, hâc diversum jam suggerente, exiguam foederum initorum esse vim; ac sic licet tum fidem obstrinxerint, quod si in bellum detrudantur, Svecorum ac Danorum ut Pacatorum commercia cum altero belligerantium libera ac salva forent quoad illas merces foedere dicto comprehensas, at cum nunc tempora & facies belli mutata, atque utilitas ac interesse status aliud exposulet, jam obligationis vim cessare; quod in privatorum pactis ac contractibus cum procedat, ac ea semper intelligantur, *rebus sic stantibus*; multo magis procedere debeat in foederibus & pactis inter summas Principes initis. Et huc trahendum videtur, quod apud *Senecam* legitur *l. 4. de Benef. c. 35. Tunc fidem fallam, tunc inconstantiae crimen audiam, si cum omnia eadem sint, quae erant promittente me, non praestitero promissum, alioqui*

alioqui quicquid mutatur, libertatem facit de
integro consulendi, & meam fidem liberat. &c.
In omnium quoque ore est Euphemii apud
Thucyd. lib. 4. Regi aut Civitati imperium ha-
benti nihil injustum quod utile. Cui simi-
le illud Tiridatis apud *Tacit. lib. 15. Annal. c. 1.*
id æquius, quod validius. Et Gallorum
apud *Livium lib. 5. c. 36.* se in armis jus fer-
re & omnia Virosorum fortium esse: Sed hæ
rationes tanti non sunt, ut iis fidem semel
pactis obstrictam liberent Angli & Batavi;
Est enim Juris Naturæ regula, Pactis esse
standum: quod & anxie a Romanis Jctis in-
culcatum, inde dicitur in *l. 20. C. de transact.*
Fidei humanæ ita nihil congruit, quæ
quæ placuerant, custodiri; Et in *l. 21. ff. loc.*
l. 1. de constit. pec. fidem fallere grave; utpo-
te quæ justitiæ totius firmamentum est, quæ
non solum Republicæ, sed & omnis huma-
na Societas continetur: *conf. Bodin. lib. 5. de*
Republ. cap. 6. In omni itaque negotio Prin-
ceps debet servare fidem, & sancte stare pro-
missis. *Ciro Spontone l. 3. del Gover. di Sta-*
zo, c. 2. Imo eum ad pacta adhuc magis ad-
stringi quàm privatos satis expeditum est ex
F
necessi-

necessitate finis, quæ jus facit in moralibus: Privati enim ad promissa implenda per Judicia coercentur; Principes autem si fidem fallant, ad Judicia recurri non potest, utpote quæ inter summas potestates superiorem non recognoscentes cessant, inde quod judicio obtineri non potest, bello apud ipsos vindicatur; Nunquam autem bellorum finis esset, nunquam in pace viveretur, sed bellum bellum produceret, & promiscuæ, perpetuæque cædes existerent, si non sancta Principibus promissorum observantia: An ergo hujusmodi promissa in se habeant tacitam conditionem, si res maneant quo sunt loco? Recte id negat *H. Grotius de J. B. & P. l. 2. c. 16. n. 25.* nisi apertissime pateat statum rerum præsentem inclusum esse in unica illa ratione & efficaci quæ promittentem moverit: Indeque Angli & Batavi ex hoc capite foedera commerciorum cum Svecis ac Danis inita infringere nequeunt, vix enim (1.) absurditas evitaretur, si tractatus commerciorum necessario huic tacitæ conditioni innitii dicatur, cum ut plurimum in statu pacato conficiuntur, quo res alio adhuc loco sunt, quam in statu hostili; imo cum belli alea fallax,

lax, & qui hodie vincit, mox perdat, atq; sic res
quovis die mutationi obnoxia, sequeretur,
quod & pacta inde ad quovis momentum,
quo res mutantur, mutari debeant, quod di-
cere valde absurdum foret. (2.) Illa ratio quae
paciscentes moverit ad haec pacta circa com-
mercia ineunda, nondum ita cessat, ut propte-
rea pacta haec cessare debeant; cum sine du-
bio principalis causa quae Paciscentes ad haec
foedera ineunda impulerit, fuit, ut eo tutius
Pacatis cum Belligerantibus negotiari ac
commerciari liceret, si pactis constaret, in
quibus mercibus eorum commercia confi-
stere debeant: Neque (3) dici potest, rem
devenisse ad novum casum, de quo fuisset
aliter provisum, si fuisset cogitatum; nam
casus ille novus, si quispiam adhuc obtendi
potest, facile tum temporis, quo foedera cu-
debantur, praevideri poterat, cum non inso-
litus plane erit. Imo (4.) facile alias nulla
esset obligatio, si quisque sensum, quem vel-
let, sibi affingendo, liberare se posset, sed pa-
cta hac cavillatione semper illuderentur, &
res nunquam exitum reperiret, quod in mo-
ralibus pro impossibili habetur. — Inde (5.)
exsecranda vox illa *Tiridatis* a quod *Tacitum*,

& Gallorum apud Livium, & ut ferina potius, vel si quid his adhuc immanius, æstimanda est: Nam, ut inquit *Hesiod. l. i.* piscibus id convenit & feris & volucris, se mutuo ut vorent, quandoquidem carent justitia. Neque in ea adhuc incidimus tempora, ut obtineat, aut in Svecos quadret illud Atheniense ad Melias apud *Thucyd. lib. 5.* δυνατὰ ἢ οἱ δυνατοὶ πρόστασις, καὶ οἱ ἀδυνάτοις συγχωρεσι: quæ fieri possunt, ea validiores faciunt, imbecilli sustinent. Satis enim virium Illis adhuc est, ad propulsandam injuriam, & vim vi opponendam, cum sumtis semel armis & bellare & vincere sventi. (6) Fidem datam non esse opportunitati postponendam longe rectius à loco censuit Elisabetha Angliæ Regina, cum enim Rex Galliæ non obstante fœdere, quod ipsi cum Elisabetha intercedebat, clam pacem cum Hispanis an. 1598. moliebatur, Regina Regem datæ fidei admonuit, addens fœderis religionem non nisi inter pravos esse retia ad fallendum *Vid. Camden. part. 4. Hist. Elis. ad ann. 1598.* Et optime Henricus IV. “Rex Galliæ solitus est dicere: Qu’il aime-
roit mieux avoir perdu sa Couronne que
de

de tomber dans le moindre soupçon d'a-
voir manqué de foy, même au plus grand,
de ses Ennemis. It. Que quand il eust pû,
rendre la maison de France aussi puissante,
en Europe, qv'est celle des Ottomans en,
Asie, & conquerir en un moment tous les
Etats de ses Voisins, il ne l'auroit pas vou-
lu faire au deshonneur de sa Parole, obli-
gée a l'entretien de la Paix. *Vid. Henry le,
grand par Hardouin de Perefixe. part. 2. f.
312. & 381.* Demum (7.) et si Jus Gentium
particulare atqve pacta mutua infringere,
tollere, subvertere, ac pro modo rei privatæ
omnia metiri Anglis & Batavis liceret, quod
absit ut statuamus, attamen adhuc Jus Gen-
tium commune ac universale adest, quod
Pacato permittit merces præcise non belli-
cas, sed in & extra bellum utiles ad Bellantes
deferre, indeqve si pacta inita hîc locum ha-
bere non possunt, res devenit ad eum statum,
ac si nunquam pacta inita fuissent, eo au-
tem casu, ut toties monuimus, recurren-
dum ad Jus Gentium commune.

CAP. X.

*Integrum non esse Anglis ac Hollan-
dis merces Svec. & Dan. per vim interci-
pere, præter casum, si locus ab iis
obsidione cinctus.*

MAnet inde æternæ Veritatis, quod sub-
vectio earum mercium, quæ in & ex-
tra bellum usum præstare possunt, Svecis ac
Danis nullo modo interdici possit, excepto
unico solum casu, si sc. subvectio illa fiat ad
loca a Batavis & Anglis obsidione pressa;
nam si quis oppido obsessio aut hosti jam
pene a me victo, sciens ejusmodi merces
subministrat, ex quibus vires ejus jam fractæ
restitui possunt, tenetur mihi de damno
culpa dato, & hinc ad damni dati modum
res ejus capi poterunt. *Grot. de J. B. & P.
l. 3. c. 1. §. 5. n. 3.* Inde Demetrius cum At-
ticam teneret exercitu, jamque Vicina oppi-
da Eleusina, & Rhamnuntem cepisset, A-
thenis famam factururus, navis frumentum
inferre paratis & Magistrum & gubernato-
rem suspendit, atque eo modo deterritis
coeteris urbe potitus est, teste *Plutarcho in
Demetrio.* Anno 1638. cum Wolgastum
a Svecis ab omni parte clausum tenebatur,
ita

ita ut spes erat Cælareorum præsidium fame coactum brevi in Svecorum manus cefurum, a Danis vero furtim cibaria in hunc locum inferebantur, Bannerius se apud Danos de hoc facto conqvestus, postulans ut deinceps talibus abfistatur, addito, id se vi prohibiturum: simulqve idoneis locis stationes disposuit, quæ cymbas Wolgaflum irrepturas interciperent. *Pufendorf. rer. Svec. lib. 20. §. 21.* Et Christina Sveciæ Regina foederibus inter Sveciam & Belgium commercia tantum ad loca obsidione cincta vetari arguebat. Unde ubi Batavi oppidum aliquod Angliæ oppugnent, ferri posse, si ne quid importetur, impeditum eant, sed trium regnorum commerciis Svecos arceri, a ratione plane abhorrere. *Pufendorf. lib. 25. rer. Svec. §. 39.* Ita 1665. Belgii Ordines Legato Anglico ob abreptas quasdam Anglorum naves querelam instituendi responderunt: *Es hätten die von der Compagnie die beyden Englischen Schiffe mit gutem Recht abgehalten/und nach den belägerten Plätzen nicht handeln lassen. Sonsten aber wäre ihren oder andern Englischen Schiffen unverwehrt*

wehrt gewesen / an deren Plätze des Kö-
nigreichs Fetu, oder der Landschaft Co-
mani zubesuchen. It. Man wäre den
Engländern mit aller Ehrerbietung be-
gegnet / daß man sie aber unter wehren-
der Belägerung hätte hinein lassen sollen /
würde kein Kriege^s-Verständiger / noch
jemand von gesunder Vernunft und un-
partheyischen Verstande gut heissen. *The-
atrum Europ. Tom: IX. p. 100. 45.* Inde simile
quid foedere commerciorum inter Sereniss.
Sveciæ Regem & Ordines Belgii art. 16. in f.
constitutum legitur, verbis: *Exceptis dun-
taxat oppidis locisq; obsidione cinctis, circum-
septis & investitis.* Præter hunc casum au-
tem adhuc Bellantes posse Pacatorum mer-
ces per vim intercipere vult *Grotius l. 3. de
J. B. & P. c. 1. §. 5. n. 3.* ubi dicit, si me ali-
ter tueri non possum, nisi quæ mittuntur in-
tercipiam, necessitas jus dat intercipiendi,
sed sub onere restitutionis. Nititur enim
ista conclusio falsa hypothese & principio
Grotii de communione rerum primigenia,
quam reviviscere ait in gravissima necessita-
te, Dominio quod Jure Gentium deinceps
introducendum fuit, plane non obstante. Vid.
quæ

quæ habet l. 2. de J. B. & P. c. 2. n. 6. seq.
Ejusdem cum Grotio sententiæ sunt Molin.
de Just. & Jur. Tom. I. tract. 2. Disp. 20. fol.
99. Job. de Lugo de J. & J. Disp. 6. sect. 1. n. 2.
seq. Leonh. Lessius de J. & J. l. 2. c. 5. Dub. 2.
& 3. Laymann. lib. 3. tract. 3. p. 1. c. 1. n. 8. Hu-
ber. l. 4. Digress. c. 11. & 12. Et hæc fuit com-
munis sententia Veterum. Vid. Ovid. l. 1.
Metam. Seneca in Octavia, act. 2. Justin. l.
43. c. 1. In aliud extremum dilapsi sunt Neo-
terici, qui putant dominium ac proprietatem
rerum omnium a DEO Optimo Maximo
ante diluvium Adamo concessum, eumque
suum Dominium ad posteros jure hæredita-
rio transtulisse, hosque illud inter se dividisse:
Qualis sententiæ tubicines ac Antefi-
gnani sunt, ni fallor, Bæcler, Ziegler, Kulpis,
Osiander, Valentin Veltheim in Not. ad Grot.
Strauch tr. de Imp. Marit. c. 1. §. 5. & 8. Pu-
fendorff. l. 4. de J. N. & G. c. 4. §. 9. seq. Job.
Selden de J. N. & G. juxta discipl. Hebræor.
l. 6. c. 1. Job. Bapt. Burgus. l. 1. de Domin.
Reip. Genouen. in mari Ligustico. cap. 10.
Quanam sint rationum momenta, quæ Au-
tores ab utraqve parte adducunt, Lector a-
pud ipsos videbit, cum eorum scrinia com-
pilare brevitatis hinc proposita non permittat:

Sed præstat magis ut nostram de illa contro-
versia succincte dicamus mentem : Neutra
autem sententia ad palatum, & quidem Gro-
tium de communione primigenia exinde nobis
præcipue falsa videtur, quia (1.) terra ab ini-
tio in hominum potestate non fuit, plures
enim fuere incognitæ. (2.) Posita commu-
nitione rerum, nemo potuisset ad suas neces-
sitates aliqua re uti, nisi accedente omnium
consensu. (3.) Sequeretur si portio vacans
esset hodie, non cederet occupanti quia oc-
cupatio rem quæ est nullius præsupponit.
Falsam quoque esse sententiam Neoterico-
rum exinde patet (1.) quoniam totus terra-
rum orbis minime fuit in potestate Ada-
mi, nam qui minimam partem orbis te-
net, imo novit, ille non statim totum
orbem possidet. Accedit (2.) quod omni-
bus hominibus eadem facultas ac Adamo
concessa, si enim uni Adamo Dominium
in terram datum esset, sequeretur quod
uxorem & liberos potuisset ab hoc jure
excludere; si vero non potuit excludere,
sequitur Jure Naturali necessario, quod
Uxori, liberis & reliquis hominibus idem
jus concessum fuerit, quod Adamo, atque
sic

sic certissimum, quod Uxor Adami eodem jure Domina terræ fuerit ac Adam, atque hinc etiamsi innumeri homines conditi fuissent, sine dubio omnibus dominium competisset; quod enim juris est in uno vel duobus conditis, idem juris erit in pluribus conditis; neque vero natura terram condidit ob unius personam, sed ob universum genus humanum. (3.) Si Adam solus habuisset dominium, illudque transtulisset in posteros, sequeretur quod nunquam portio vacans occupanti cederet, quoniam jure hæreditario omnibus competeret, æqualiter enim Adamo successerunt. Ut itaque ex hoc labyrintho evadamus, ac tanto certius de veritate hujus rei constet, distinguenda erit communio, quam non unam sed diversam esse putamus. (1.) enim communio est rerum, earumque dominii, quando plures occupant dominium alicujus rei; talis ab initio non fuit. (2.) communio negotii v. g. inter socios communis negociatio, quicquid ex hac acquiritur, illis commune est; talis etiam hic fingi non potest, quia agitur de Jure in res à natura dato, non vero de lucro captando. (3.) est communio juris occupandi,

pāndi, qvō pluribus competit facultas legi-
tima occupandi res. Occupatio autem est
actus, qvo res in potestatem ac custodiam
nostram redigimus, tale jus occupandi pessi-
me communitio rerum dicitur. In jure enim
occupandi res quæ occupantur, non sunt
res alicujus sed nullius, alias enim liquida hic
esset contradictio. Tale est Jus Venandi in
eodem saltu, feræ sunt nullius ante occupa-
tionem, Jus vero occupandi omnibus est
commune. Et tale jus est quod competiit
primis hominibus; adeoque supponitur
mundum fuisse nullius, sed potestatem con-
cessam ut eam occuparent homines, hæc
enim facultas homini a natura data, nulla
Lege prohibita reperitur, inde quicquid per
hanc occupationem acquiritur, jus est: Et
hæc sententia convenit cum Juris Romani
principiis, inde apparet Jurisconsultos non
fuisse deceptos communi illa sententia *vid.*
l. 1. §. 1. de acqv. poss. l. 3. pr. de A. R. D. Et a
JCtis hoc hausit *Cicero l. 1. de Offic. c. 21.* ubi
dicit, nulla sunt jura a natura in privatorum
bonis, sed ex Veterum occupatione, ut qui
qvondam vacua invenerunt. Nam pro-
priae telluris herum Natura nec me nec
qvem-

qvempiam fecit. *Horat. 2. Sat. 2.* Sed ut radice succisa arbor corrui, ita summoto illo $\pi\epsilon\sigma\omega\tau\acute{\iota}\omega$ $\psi\epsilon\upsilon\delta\omega$ de communione primæva, sua sponte corrui quod illi superstrudum, nempe reviviscens usus communio- nis primævæ in gravissima necessitate, qui & alias ex illa communione, uti Grotius eam concipit, non sequitur (1.) quoniam tempore occupationis res fuit nullius, quia alias res occupari non potest, hinc sequitur quod per occupationem omnia jura plene & quicquid juris in illis est, acquirantur occupanti, inde quicquid hic ea de re statuit, legitimum est. (2.) Non potest dici reservatum jus tempore necessitatis, cum antea jus illud non fuit, utpote cum res fuerit nullius. (3.) Alias sequeretur, quod in momento quo quis in necessitate constituitur, dici possit jus habere in res ab omnibus hominibus occupatas, & hinc sequeretur, quod possit eligere, quem coram Judice convenire velit, & Judicem quoque teneri, ut cogat hunc, ut tantum illi suppeditet, usque indigentiam premarur. (4.) Sequeretur quod omnes qui per universum Orbem in necessitate sunt constituti, communionem habeant, ac jus in re

mea; (5.) Id etiam repugnat regulæ Naturæ, sc. nemini invito jus suum auferri debet. *L. ii. de R. J. Nov. 89. Præfat.* huic regulæ directo contrarium est, si quod alteri legitime acquisitum, auferri possit. (6.) Contrarium id esset regulæ, quod dispositio alicui saltem competat in rebus propriis, non vero alienis, quæ regula fundata quoque est in *L. 30. de V. S.* Quicquid ergo de usu reviviscente communionis primævæ in casu necessitatis fingitur atque concipitur, merum chimerum est, indeque nihil absurdius esse potest, quam si quis inde contendere ac colligere vellet, quod necessitas hinc aliquod jus subministrat Anglis ac Batavis intercipiendi naves Svecicas ac Danicas, quæ in Galliam tendunt, ac merces in & extra bellum utiles secumferunt.

CAP. XI.

Licere Sereniss. Svec. & Dan. Reg. propter damnum Subditis a Piratis illatum repressaliis uti, & negatum Jus Commercii armis asserere.

ARs Piratica, seu *λησπικη* altero tanto odiosa, quantum origo ejus damnosa; hanc

hanc autem ex paganismo deducit; Prædari enim virtutis militaris apud Barbaros habebatur, inde cordate *Crantzius in Dania l. 1. c. 38.* compertum est apud veteres hujus ditionis homines, justum esse habitum quæstum, exercere Piraticam; Fuere tamen inter Reges hujus nationis, qui rem scelestam perosi, summis conatibus improbitatem illam sunt inlectati. Et in *lib. de Wandalia l. 3. c. 35.* de Winulus inquit. Piraticæ nullum faciebant finem, arbitrati, (barbaro sensu) honestum id esse militiæ genus. *Add. Scheffer. de milit. nav. l. 1. c. 1. Saxo Grammat. l. 14. p. 259. Hobbes. de Cive c. 5. n. 2.* Absit autem ut Solonem lege sua comprobasse hanc prædatoriam nequitiam & funesta hominibus latrocinia credamus in *l. f. ff. de colleg.* quod sequi videtur ex lectione, quam *Grot. l. 2. c. 15. S. 5.* præfert *Ἰπλιεῖαν ἐρχόμενων*, qui simul de prædatum eunt: Vel enim id de prædis in justo bello intelligendum, vel retinenda lectio vulgata *Ἰπλιεῖαν σιχόμενον*, qui multum cohabitant, quã & subjecta Legi versio probat: Quælibet ergo summa potestas ad coercendos aliunde infestos Piratas sedulam operam, sui & aliorum causa navare debet, vix autem

autem aliter Marē prædonibus pnr̄gabit, tu-
tamqve transeuntibus navigationem præsta-
bit, qvam navibus prædiariis in mari dispo-
sitis atqve intercipiendo Piratas, eosqve uti
decet plectendo (conf. l. unic. C. de Classic.)
Ad qvōd & alias qvilibet Princeps ob domi-
nium maritimum obligatus. Inde Elisabe-
tha ap. Camden. ad ann. 1602. confitetur,
Principes non habere jurisdictionem, nisi in
mari territorio suo proprius adjacente, id-
qve ut navigationes sint tutæ a piratis & ho-
stibus. Et in Annalibus Angliæ sæpius legi-
tur, Naves ab Anglis in Mari collocatas ad
custodiam ejus, ne a prædonibus infestetur,
& ut tuta subditis atqve exteris navigatio.
*vid. Philip. Medows Observ. on the Domini-
on of the seas. chap. 1. p. 11.* Et scribit *Sve-
tinius in Vita Augusti* Augustum Classem Mi-
seni & alteram Ravennæ ad tutelam supe-
ri & inferi maris collocasse. Huc spectat illud
Strabonis lib. 14. Geograph. ubi de imperio
maritimo Rhodi loqvitur; Ad longum tem-
pus imperium maris habuit, & piraticam
sustulit. Idem *Diodor. Siculus lib. 20.* affir-
mat Rhodos in commodum Græcorum,
aliorumqve transeuntium mare prædoni-
bus

bus purgasse. Nec hæc immerito : Regula enim Juris Naturalis præceptum negativum est, omnes homines obligans, ut ne quis alterum lædat, sive id immediate per se, sive mediate per alios fiat, nam damnum quod tua culpa fit, id tu intulisse censeris. Inde recte docet *Cicero lib. 1. Offic. sc.* injustitiæ esse, non solum si ipse inferas injuriam, sed etiam si ab iis quibus inferitur, non propulses, si possis. Et *3. Offic.* sibi ut quisque malit, quod ad usum vitæ pertinet, quam alteri acquirere, concessum esse non repugnante natura : Illud vero naturam non pati, ut aliorum spoliis nostras facultates & opes augeamus. Neque vero hoc solum natura, sed & Legibus populorum ita constitutum ut non liceat sui commodi causa noceri alteri. Sed detrahere aliquid & hominem hominis incommodo suum augere commodum, magis est contra naturam, quam mors, quam paupertas, quam dolor. Idem exprimitur apud *Terent. Andr. Act. 4. sc. 1.* Hoc sine est credibile aut memorabile, tanta Vecordiani, nata cuiquam ut fiet, ut malis gaudeant, atque ex incommodis alterius sua ut comparet commoda? *Add. l.*
206.

206. de R. J. l. 22. de hered. petit. Ulti autem omnia præcepta negativa sub se comprehendunt affirmativa ita consequens primi præcepti est; Si cui à te læsio sit illata, damnumq; datum, sive per te immediate, sive mediate per alios, quod tamen tibi potest imputari, ac à te poterat præcaveri, illud ipsum a te esse reparandum; Frustra enim alias esset præceptum Juris Naturæ de non lædendis aliis, nisi in se contineret simul obligationem ad damnum datum reparandum; Tanta enim malignitas mortalium est, ut non existente hâc obligatione nemo, licet sciret se alterum lædisse, se propterea sponte ac ultro offerret ad satisfactionem, quin imo hoc esset frœnam peccandi licentiam dare, cum nullus est finis læsionum, ubi nulla obligatio ad satisfaciendum ac reparandum, & brevi tota Societas humana everteretur, ac nasceretur bellum omnium cõtra omnes. Ex his Juris Naturæ ac Gentium principiis jam fluit, quod cum Svecicis ac Danicis subditis magnum a Piratis Batavis & Anglis illatum sit damnum, Anglos & Batavos vi Juris Naturæ ac Gentium teneri de damno a Piratis communibus humani generis hostibus dato, dum

dum ad inhibenda latrocinia & piraticam non adhibuerint ea quæ possunt ac debent remedia, is autem qui scit & prohibere potest, nec prohibet, ipse quoque in culpa est. *Vid. c. dilecto filio de sent. Excom. in 6. c. 23. qv. 3. junct. l. 1. C. de fals. monent. Nov. 134. c. 4. Add. Bartol. ad l. 7. n. 2. ff. de incend. ruin. naufr. Jacob de Belviso ad d. N. 134. §. quoniam vero. & quos citat Bocer. de Regal. c. 2. n. 159.* Inde hoc nomine jam olim damnati ab Amphictionibus Schitii: Nec Teucæ Reginæ Illyriorum accipitur excusatio, quod diceret non a se, sed a subditis piraticam exerceri, neque enim prohibebat. Sed rectius Agapetus apud Justinianum dixit; Par est delinquerè, & delinquentem non prohibere. *Conf. Grot. de J. B. & P. l. 2. c. 17. n. 20. & l. 2. c. 21. & in Jurispr. Holland. l. 2. c. 1. Strauch de Imp. Mar. c. 9. n. 5. Alber. Gendil. l. 1. de Jur. Belli c. 21. Ærodius. Decret. l. 2. t. 3. c. 1. Zouch. de J. & J. int. Gent. Part. 2. Sec. 5. §. 1.* Cum ergo manifeste hic appareat citra omne jus a Piratis Batavis & Anglis infestari Naves Svecorum & Danorum, ut amicarum gentium, neque huic lascivienti Piratarum conatui a Batavis remedium

medium quæri, inde jure dixeris Svecos & Danos foederis cum Anglis & Batavis initi nexu non amplius obstringi, ipsisque jam liberum esse a foedere discedere, alterique parti accedere, cum singula capita foederis conditionis vim habeant: Exemplo sit illud apud *Thucyd. lib. 1. si vel tantillum ex dictis pars alterutra transgredetur, rupta fore pacta.* Add. quæ capite VI. dicta. Sed hoc ita verum est, ni aliter convenerit: quod fieri interdum solet, ne ob quasvis offensas a foedere discedere liceat. *Grot. l. 2. de J. B. & P. c. 15. §. 15.* Quod & factum dicto foedere commerciorum inter Svecos & Batavos an. 1679 initi, cujus *Artic. 36.* hæc expressa: *Si de hinc per inadvertentiam vel aliter contigerit contraventiones vel inconveniencias aliquas circa observantiam hujus tractatus a parte sive S. R. Majestatis, ejusq; successorum, sive Celsorum & Præpotentium Dn. Ordinum Generalium oboriri, tunc non statim propterea amicitia & bona intelligentia interrumpetur, sed subsistet hoc fœdus omni cum effectu, procurabiturq; reparatio contraventionum: Et si subditi unius vel alterius deprehendantur in culpa, illi soli severe punientur* &

Castigabuntur. Sed licet haectenus dictam
satisfactionem acriter desideraverint Sveci
& Dani, & reparatio contraventionum licet
promissa, in hodiernum diem tamen non fa-
cta; Inde secundum juris justiqve normam,
Svecis cum Danis integrum erit ratione
damna a Piratis illati ad media inter Gentes
usitata recurrere, ac repressaliis contra An-
glos & Batavos, cum damna refarcire de-
treclant, experiri, dum alio qvam hoc extra-
ordinario ac subsidiario remedio sc. Ἰσὶ Ἐνο-
χιαρισμῶ ipsi consuli non potest. De
qvarum justitia vid. Binsfeld. de inj. & damn.
dat. Didac. Covarruv. in c. peccatum de R.
J. in 6to. p. 2. §. 9. n. 4. Heig. p. 1. qv. 12. Pa-
schal de Legat. c. 21. & 29. Pufend. de J. N.
& G. l. 8. c. 6. n. 13. Grot. de J. B. & P. l. 3.
c. 2. & Bartolus, Laudensis, Dalnerus, Job.
& Canibus, Gothofr. de Peschwitz tr. de Re-
pressaliis. Inde Romanorum naves pro bo-
nis Tarqviniorum Comis Aristodemus Tar-
qviniorum haeres retinuit. Liv. l. 11. Hist.
Aliud exemplum & qvidem vetustius est ap.
Homer. in Iliad, ubi Nestor narratur ob ere-
ptos Patri Eqvos Elidensium pecora & ar-
menta cepisse. Et Dani anno 1602. per
suos

suos in Britanniam legatos graviter de Piratis Anglis quæsti, & obtestati sunt, quamvis piratica insolentia bello flagrante comprimere non posset, supplicii tamen asperitate coercendam esse, alioquin ad injurias & damna refarcienda arrestationes permittendas: quia Regum præprimis intersit, ne subditi quid detrimenti capiant. *Camden. p. 4. Hist. Elis. pag. 842.* Cum regnante Carolo I. Rege Angliæ foedus inter Anglos & Unitas Provincias intercesserat de Hispano junctis viribus fatigando, Classis autem Anglorum & Batavorum non solum quosque aut ex Hispania redeuntes, aut eo vela facientes naves diripuerat, sed etiam Gallicas, Anglorum aliquot in illis partibus naves detentæ sunt, & mercatorum bona fisco addicta. *Vid. Lamberti Sylvii Florus Anglic. p. 194.* Et à Christina Sveciæ Regina repressaliæ in mercatores Hollandos Holmiæ agentes an. 1653. exercitæ. *Pufendorf. Comm. rer. Svec. l. 25. §. 43.* Aliud non inelegans exemplum est ap. *Stradam de Bello Belg. Dec. 1. lib. 7. p. 421.* Sed cum nuper violatis pactis, posthabito Jure Gentium satis audacter a Batavis & Anglis, Svecis ac Danis denunciatum, ne ullo

ullo comœatu navali vel alio in posterum Gallos juvent, qvonom ergo remedio illis consultum erit, cum *art. 36. d. fœder.* se obstrinxerint ob contraventiones aliquas non velle se a fœdere discedere, atqve statim in bellum prorumpere; an ergo hæ injuriæ impune ferendæ, Batavis omnia pro libidine agere permittendum, neqve tam grave injunctum damnum vindicandum; Sane nec æqvitas nec ulla ratio id exiget; Dicto enim articulo notanter dicitur; *Si per inadvertentiam &c.* Jam vero cum Batavi & Angli consulto ac præfricta fronte Svecorum ac Danorum commercia sufflaminare student, neglectis iis quæ de libertate commerciorum pactis invicem conventa, quis non videt articulum illum ad hunc casum non pertinere: Inde ratione Transitus denegati Svecis ac Danis summum Jus natum, ut transitum vi quærant, nam si quis transitum præfracta obstinatione denegat, licebit tandem viam vi aperire. *arg. l. 14. §. 1. ff. quemadm. serv. amitt.* Hoc apparet exinde, quia cum Jus Naturæ ac Gentium Pacato concessit jura ad alterum belligerantium quascunqve merces deferendi, inde etiam simul concessit omnia

omnia illa, sine quibus juribus illis uti non potest Pacatus. Imo transitus denegatio satis causæ Svecis & Danis esse potest, ut conjunctis viribus eapropter Anglos & Batavos bello petant; quod si enim iusta bella gesta a filiis Israel contra Amorrhæos ob denegatum per ipsorum terras transitum, qui jure humanæ societatis æquissimo patere debebat, notante *Augustino in Numer. qu. 41. & Gratiano caus. 23. q. 2. c. 3.* Quanto magis justum erit bellum ob transitum per Mare commerciorum gratia denegatum, cum hæc sunt Juris Gentium, usus quoque maris omnibus hominibus naturæ communis, secus ac terra, nec his transitus per Mare vestigium post se relinquat, aut Mare navigando deterius reddat, secus ac in territoriis. Et quidni justum esset Svec. ac Dan. in Anglos & Bat. bellum ob commercia prohibita? Qui enim nos lædere aut nostra contra pacta intercipere aut perdere conantur, eos bello petere licite possumus, ut sc. nos & nostra servemus. *Pufendorf. de J. N. & G. l. 8. c. 6. §. 3.* præprimis si demandata restitutio & satisfactio non sit secuta, nam ulcisci aut ablata recuperare per vim non licebit, nisi postquam

quam iudicium erit negatum. *Grot. de J. B. & P. l. 3. c. 20. n. 32.* duo enim cum sint de-
certandi genera, ut *Cicero. Var. 1. 17.* inquit,
unum per disceptationem, alterum per vim,
confugiendum ad posterius, si uti non licet
priori. Inde de populo Romano *Cicero in*
Orat. pro L. Manilia scribit, Populum Ro-
manum soepe Mercatoribus ac naviculato-
ribus injuriosius tractatis bella gessisse. Et
cum an. 1502. Johannes Rex Daniæ exar-
descente inter ipsum & Sveciæ Regem bello
a Lubecensibus desideraret, ne quidpiam
commeatus ad Svecos deferrent, hi non pa-
ruere, & cum eapropter Rex Daniæ quas-
dam Lubecensium naves caperet, hi repres-
saliis usi, bellumque inter eos & Danos ma-
gno animorum impetu agitatam. Vid. *Cby-*
traus Chron. Saxon. lib. 5. Meursii Histor.
Dan. lib. 3. Quod licet opera Cardinalis com-
positum, tamen anno 1509. recruduit multo
priori acrius & funestius. Vid. *Alberti Cran-*
tzii Vandal. & Saxon. contin. p. 133. ita ut an.
1511. atrox prælium navale inter Lubecenses
& Regios iteratis vicibus commissum fuerit.
Crantz. Vandal. cont. p. 140. Eodem modo
cum Angli bellorum suorum obtentu Dano-

G

tuna

rum commercia impedissent, natū inde jam olim bellum inter eas Gentes, eo exitu ut Dani Anglis tributum imponerent, cui Danico denario nomen, teste *Tbuan. Hist. ad ann. 1589.* Add. *Selden. Mar. Claus. lib. 2. cap. 11. pag. 321. & 334.* Anno 1486. cum Galli, Angli atqve Scoti, flagrante inter hos bello, piraticam exercebant, Daniæqve mercatores, quos in Mari deprehenderent, bonis suis spoliarent, hujusqve rei cum querelæ crebræ Joanni Daniæ Regi afferrentur, is in Galliam Angliamqve missis literis, de injuria questus, justam autem querimoniam insuper haberi cernens, ex consilio unanimi suorum Senatorum é re duxit, justo bello latrocinia coercere, & petendæ ipsi pacis, quam proterve recusassent, sic necessitatem imponere; nec caruit propositum successu, quem tam felicem habuit bellum, ut mox hostes per Legatos pacem petere sint coacti. *Job. Meursii Hist. Danic. lib. 2. pag. 23. 24.* Sic inter injurias quas sibi a Cæsareanis illatas conquerebatur Rex Sveciæ Gustavus Adolphus, fuit, quod subditos suos commercii causa ad Germanica littora appellentes ablatis mercibus & confiscatis navibus, spoliaverant, quæ inter

ter

ter alias causas cruento illi Germanico bello occasionem præbuit. *Conf. Petr. Bapt. Burgi Comm. de Bello Svec. Regis Sveciæ litteras ad Electores. pag. 4. 55.* Et apud Gramondum legitur, inter belli causas, ob quas Angli Gallos an. 1627. bello infestant, & fuisse hanc, sc. in onerarias Angliæ, quæ commercium apud Galliæ littora exercebant, velut in legitimam prædam injectam Regis Christianissimi manum. *vid. Gramond. lib. 17. Hist. Gall. pag. 704. Edit. Tolos.* Exorto anno 1652. inter Anglos Belgasque bello, Christina Sveciæ Regina decreverat amice prius utramque partem monere, ut a belli sui incommodis Sveciam immunem præstent. Id si frustra sit, talia consilia capessenda, quæ incommoda ista avertantur, etsi bellum inde sit secuturum. *Pufendorf. l. 14. rer. Svec. §. 3.* sic turbatio commerciorum, & quod Batavorum naves passim ab Anglis captæ atque excussæ erant, causa fuit, quod Hollandi anno 1652. arma in Anglos expedierint *Pufend. rer. Svec. l. 25. §. 39.* Nec dubium si hæc res in judicio ageretur, Virum bonum contra turbantes liberam navigationem pronunciaturum; ait enim Præ-

tor in l. 1. ff. ut in flum. publ. nav. lic. Quo minus illi in flumine publico navem agere, ratem agere, quove minus per ripam exonerare liceat, vim fieri veto. De Mari & littore in eandem formam dandum interdictum docent Interpretes exemplo Labeonis, qui cum interdiceret Prætor; Ne quid in flumine publico ripave ejus facias, quo statio iterve navigio deterius sit, fiat: simile dixit Interdictum competere in Mari: ne quid in Mari, inve littore facias, quo portus, statio iterve navigio deterius sit, fiat. Imo & post prohibitionem, si quis sc. in Mari navigare prohibitus sit, aut non permissus rem suam vendere, aut re sua uti, injuriarum eo nomine competere actionem Ulpianus respondit in l. 2. ff. ne quid in loc. publ. l. 13. & 24. ff. de injur. Secundum hæc igitur bonus Vir, si ve Judex judicaret Svecis & Danis Jus esse navigare in Galliam, ibidem merces suas deferre; atque Anglis cum Batavis injungeret, ne id agant, quo minus Svecis impune jure suo uti frui liceret, aut si neglectis his ipsis vim fecerint, ad damni dati restitutionem teneri. Quod autem in judicio obtineretur id ubi judicium haberi non potest, justo bello vindicatur.

dicatur. *Grot. de Mar. Lib. cap. 13. & Wil-*
helm. Neumaier tr. de Neutralit. c. 9. th. 9.
Cum enim regna non actionibus, sed armis
vindicanur, ut loquitur *Forstner in Annot.*
ad Tacit. p. 72. veniendum erit ad arma, ubi
locum invenire justitia apud adversarium ne-
quit. *Cassiodor. lib. 3. Variar. 117.* Ac in eo
licet imitari Medicos ac Chymicos qui vene-
nosa medicamenta, imo nec ipsa venena ab
usu Medicinæ eliminant, sed hæc in summa
necessitate aliis æqualis virtutis deficientibus
aut non sufficientibus adhibent: Inde Cæsa-
ream quoque sectionem non raro celebrant,
licet hæc operatio periculi plena sit, cum ea
intentione fit, ut foetus inde aut vivus aut
quomodocumque eximatur, tamen tolera-
tur, cum certiori periculo exponatur ipsa
mulier, nisi sectio fiat, certo non secta peri-
bit, secta autem & ipsa & aliquando ipse fœ-
tus vivere potest, si ab experto manu fiat.
Celsus insignis Medicus lib. 2. sua Medic. c. 9.
svadet in morbo Apoplexiæ, si periturus vi-
deatur, qui laborat, nisi temeraria quoque
via fuerit adjutus, esse etiam ad temerarium
remedium transeundum, & sanguinem eo
casu mittendum, licet anceps omnino reme-
dium

dñum sit, & aut liberet, aut occidat. Eodem
quoque modo Svecis & Danis ex Jure Gen-
tium, & dictante ac præeunte ipsa natura
licebit, cum rationis decreta pacifica parum
hic proficiant, post tot annorum patientiam
ejusmodi ludibriis obviam procedere, & ad
violentiora recurrere remedia: Talia enim
intentantur, quæ citra cæstum Sveciæ ac Da-
niæ exitium ac irreparabile damnum ferri
non possunt, cum pactis insuper habitis, ac
rupto foedere generis humani (ut ap. *Florunt*
est lib. 3.) per eversa commercia privati-
ta publicæq; opes subruantur, nec ulla spes
amicæ brevis emendationis: Et videtur ipsos
Batavos nec tunc aut nunc sincere velle pa-
cem, cum contra naturam sit, ut hostilia fa-
cta ex animo pacifico oriantur tam levibus
innixa causis; effectus enim pacis est, ut alii
cum aliis secure agant, & ut cuique liberum
sit suo jure sine molestia aut impedimento
uti. Inde si præter spem Sveci ac Dani-
aliorum iniquitate in bellum detrudantur,
æquitas causæ ipsis bonum eventum promit-
tere debet. Quod si enim bona fuerit pu-
gnantis causa, pugnae exitus malus esse non
potest; sicut nec bonus judicabitur finis, si
causa

causa non bona, & intentio non recta præ-
cesserit, inquit *Bernhardus*. Et ut est apud
Liv. lib. 21. c. 10. *Eventus belli velut æquus*
Judex, unde jus stat, ei victoriam dare so-
let : Et ut habet ex Euripidis *Erechtheo*
Stobæus Serm. 54. ἔδεις ἐρατίους ἀδι-
κα, σὼς ἦλθεν πάλιν : *iniqua bellans bel-*
la, salvus haud redit. Omnium quoque
Principum intererit, ut Svecis ac Danis
contra manifestas Batavorum & Anglorum
injurias assistant ac quasi ad commune in-
cendium restringendum hîc concurrant;
cum publico omnium bono redundat, ut
ne quis alios injuriis impune insultet : huc
facit quod Solon interrogatus, quid faci-
endum, ut quam paucissimæ inter homi-
nes injuriæ sint extiturae? respondit, *Εἰ ὁ-*
μοίως ἀχλοντο τοῖς ἀδικημένοις οἱ μὴ
ἀδικημένοι i. e. si perinde cum lesis dole-
ant, qui non lesi fuerunt. Quicquid au-
tem hactenus à nobis assertum, Svecos ac
Danos summo jure non teneri ad auxilium
militum Batavis pacto promissum, ob vio-
latam ab his primitus fidem; Item Svecis &
Danis jus esse, libertatem commerciorum
hacte-

hactenus a Batavis & Anglis turbatam, armis asserere ac defendere, non eò adductum, ut sugilletur existimatio Anglorum & Batavorum, aut quòd bellum generi humano satis exitiosum svadeamus; Absit! Pacem enim te poscimus omnes, nec quæ dicta aliò tendunt, aut alium finem ac scopum habent, quam ut Orbi universo pateat, quantum Svecis ac Danis in Anglos & Batavos liceret, si contra hos secundum summum jus experiri vellent, eorumque innocentia illæsa servetur, si forte ad manus eapropter venturi sint; Ac ut præsens ætas sciat, & posteritas grato animo revolvat, hanc pacem, hanc tranquillitatem debere ipsas mansuetudini regionum animorum, qui potius per hoc tempus, quo tota ferme Europa inter se luctatur, multas injurias & facinora Juri Gentium & pactis repugnantia, dissimulare, quam illa armis, ut jure quidem poterant, vindicare volunt, ne scilicet victoriarum cursus in Barbaros ac Christiani nominis hostes sistatur. Videtur inde mihi illo Taciti de Chaucis, non tam Chaucos, quam Svecos vivo penicillo delineatos; Populus inter
Ger-

Germanos nobilissimus, quique magni-
tudinem suam malit̃ iustitia tueri, sine cu-
piditate, sine impotentia, quieti secreti-
que: nulla provocant bella, nullis rapti-
bus aut latrociniis populantur. Idque præ-
cipuum virtutis ac virium argumentum
est, quod ut superiores agant, non per
inurias assequuntur. Prompta tamen
omnibus arma, ac si res poscat, exercitus;
plurimum Virorum Equorumque, &
quiescentibus eadem fama. Tacitus
de Morib. German. num. 3.

FINIS.

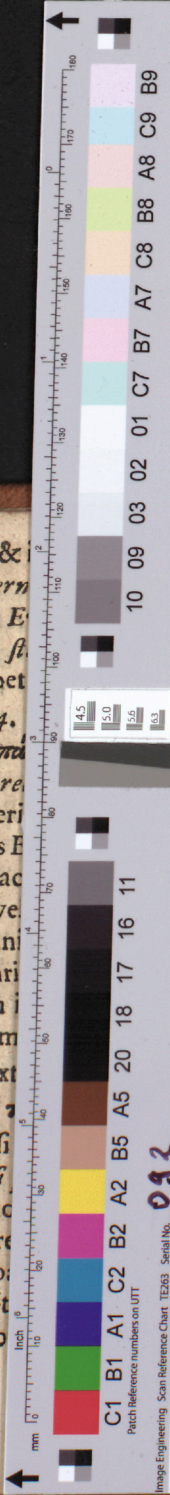

Vitia Typographica cum ob
absentiam Autoris non pauca
irrepsere, ac sensum non raro ob-
scurum reddant, attamen cum
iis facile ab intelligentibus mede-
ri possit, inde æquum iudicium
a quovis Lectore rerum non
ignaro nobis promit-
timus.

causa non bona, & i
cesserit, inquit Bern
Liv. lib. 21. c. 10. E
Judex, unde jus st
let : Et ut habet
Stobæus Serm. 54.
κα, σὼς ἦλθεν πα
la, saluus haud re
Principum intereri
contra manifestas E
injurias assistant ac
cendum restringve
cum publico omni
ne quis alios injuri
facit quod Solon i
endum, ut quam
nes injuriæ sint ext
μοίως ἀχλὺν το
ἀδικήματα i. e. fi
ant, qui non lesi
tem haectenus à no
Danos summo jure
militum Batavis p
latam ab his primit
Danis jus esse, lib

cta præ-
est apud
ut æquus
dare so-
Erechteo
as ἀδι-
lans bel-
quoque
ic Danis
nglorum
mune in-
currant;
dat, ut
et : huc
quid faci-
er homi-
dit, Eὶ ὁ-
; οἱ μὴ
esis dole-
cquid au-
vecos ac
auxilium
, ob vio-
Svecis &
erciorum
hacte-

the scale towards document

092

Image Engineering Scan Reference Chart TE263 Serial No.